

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTE
IZGLĪTĪBAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE

ZINĀTNISKI PĒTNIECISKO DARBU
IZSTRĀDE STUDIJU VIRZIENĀ
“IZGLĪTĪBA, PEDAGOĢIJA
UN SPORTS”

METODISKIE NORĀDĪJUMI
MAĢISTRA DARBAM

~ DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
AKADĒMISKAIS APGĀDS “SAULE” ~

2017

Apstiprināts Daugavpils Universitātes Studiju padomes sēdē 2017. gada 29. maijā, protokols Nr. 13.

Pipere, A., Oļehnoviča, E. *Zinātniski pētniecisko darbu izstrāde studiju virzienā "Izglītība, pedagogija un sports": metodiskie norādījumi maģistra darbam*. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds "Saulē", 2017, 72 lpp.

Metodiskie norādījumi ietver maģistra darba izglītībā izstrādāšanas, noformēšanas, vērtēšanas un aizstāvēšanas galvenās vadlīnijas un paraugus, kas būtu jāizmanto maģistra darba izglītībā veidošanas un aizstāvēšanas procesā Daugavpils Universitātē. Šie norādījumi paredzēti maģistra programmu izglītībā studentiem, bet tos var izmantot arī maģistra darbu vadītāji, konsultanti, recenzenti un maģistra darbu aizstāvēšanas komisijas locekļi.

Recenzentes:

Dr. paed. Elfrida Krastiņa, Daugavpils Universitātes Izglītības un vadības fakultātes profesore;

Dr. philol. Rudīte Rinkeviča, Daugavpils Universitātes Humanitārās fakultātes docente;

Dr. paed. Agrita Tauriņa, Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas asociētā profesore.

Literārā redaktore:

Dr. philol. Rudīte Rinkeviča, Daugavpils Universitātes Humanitārās fakultātes docente.

Maketētāja:

Marina Stočka

SATURS

1. VISPĀRĪGĀS NORĀDES MAĢISTRA DARBU IZGLĪTĪBĀ IZSTRĀDĀŠANĀ	5
2. TEMATA IZVĒLE UN APSTIPRINĀŠANA	6
3. SADARBĪBA AR DARBA VADĪTĀJU	8
4. ĒTIKA IZGLĪTĪBAS PĒTĪJUMOS	11
5. MAĢISTRA DARBA IZSTRĀDĀŠANA UN NOFORMĒJUMS	16
5.1. Darba struktūra, saturs, apjoms	16
5.2. Darba tehniskais noformējums	27
5.3. Literatūras veidi un literatūras apskata izveide	28
5.4. Atsauču noformējums	30
5.5. Tabulu un attēlu noformējums	36
6. MAĢISTRA DARBA IESNIEGŠANAS KĀRTĪBA	41
7. MAĢISTRA DARBA VĒRTĒŠANA	43
7.1. Darba vērtēšanas kārtība	43
7.2. Darba vērtēšanas kritēriji	43
7.3. Darba recenzenta pienākumi un atbildība	45
8. MAĢISTRA DARBA AIZSTĀVĒŠANA	46
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI	50
PIELIKUMI	53
1. Titullapas struktūra	
2. Titullapas paraugs	
3. Satura rādītāja struktūra	
4. Satura rādītāja paraugs	

5. Anotācijas paraugs latviešu valodā
6. Anotācijas paraugs angļu valodā
7. Noslēguma lapa
8. Vadītāja atsauksmes par maģistra darbu veidlapa
9. Maģistra darba recenzijas veidlapa
10. Darba noformējuma kontrolsaraksts
11. Maģistra darba izplatītākās kļūdas un to skaidrojums
12. Informatīvā literatūra zinātnisko darbu veidošanai
un noformēšanai

1. VISPĀRĪGĀS NORĀDES

MAĢISTRA DARBU IZGLĪTĪBĀ IZSTRĀDĀŠANĀ

Maģistrantūra sniedz augstāko akadēmisko vai profesionālo izglītību, kas balstīta noteiktā fundamentālās vai lietišķās zinātnes nozarē vai apakšnozarē. Maģistra izglītība ļauj veikt pētnieciskus darbus un strādāt pedagoģisko darbu augstākajās mācību iestādēs. Maģistra studijas var būt orientētas uz kādu noteiktu profesionālās darbības sfēru vai vadītāja darbu organizācijās un iestādēs.

Maģistra darbs ir pētniecisks darbs studiju programmas pārstāvētajā zinātnes nozarē par studenta patstāvīgi izstrādātu tematu. Maģistra darba izstrādāšana un aizstāvēšana ir jebkuras maģistra studiju programmas un tās gala/Valsts pārbaudījumu (MK noteikumi) sastāvdaļa, kas apliecina maģistranta teorētisko un praktisko gatavību risināt problēmas saskaņā ar maģistra programmas mērķi un uzdevumiem, apkopot un analizēt iegūtos rezultātus, aizstāvēt tos un saskatīt pētnieciskās darbības perspektīvu konkrētās zinātņu nozares un apakšnozares attīstībā. Šī darba izstrādāšanas un aizstāvēšanas rezultāti ļauj pārliecināties par studējošā kompetenci patstāvīgi risināt zinātniskas problēmas, kā arī norāda uz gatavību turpmākajām studijām augstāka līmeņa programmās.

Maģistra darbs izglītībā var kļūt gan par profesionāli, gan sociāli noderīgu zinātnisko pētījumu. Maģistrantūras studiju procesā iegūtās kompetences uzlabo maģistranta profesionālo darbību, palīdz viņam aktualizēt un attīstīt pedagoga – pētnieka identitāti, bet veiktais pētījums, kas orientēts uz pedagoģiskās prakses dažādu aspektu izpēti, var sniegt risinājumus izglītības praktiskajām problēmām.

DU profesionālās maģistra studiju programmas “Izglītība” mērķis ir ne vien sekmēt studentu pedagoģiskās kompetences attīstību, bet arī sagatavošanos patstāvīgai, uz ilgtspējīgu attīstību orientētai zinātniskās pētniecības darbībai izglītības jomā.

Izstrādātie metodiskie norādījumi reglamentē akadēmisko un profesionālo studiju izglītībā maģistra darba izstrādāšanas, noformēšanas, izvērtēšanas un aizstāvēšanas pamatprincipus un procedūras.

2. TEMATA IZVĒLE UN APSTIPRINĀŠANA

Maģistra darba temata izvēlei ir jābūt saistītai ar attiecīgās maģistra studiju programmas satura teorētisko un praktisko kontekstu, šajā gadījumā – ar izglītības kontekstu. Maģistra darba tematu studenti piedāvā paši vai izvēlas no sava darba zinātniskā vadītāja piedāvātajiem tematiem.

Maģistra darba temata izvēles iespējas un nosacījumi:

- **Izglītības problēmas.** Viens no galvenajiem nosacījumiem ir pētījumu veikšana dažāda veida izglītības iestādēs (piemēram, pirmsskolas iestādēs, vispārizglītojošās skolās, mākslas skolās, sporta skolās, augstākās izglītības iestādēs u.c.), analizējot pedagoģiskās darbības aspektus dažādos izglītības līmeņos un vecumposmos, dažādās izglītības jomās un priekšmetos.
- **Pētījuma adresāts.** Maģistrantam būtu jāapzinās topošā pētījuma adresāts. Kam tieši būs interesants šis darbs?
- **Pētījuma veids un tā specifika.** Darba autoram jāizprot sakarība starp izvēlēto tematu un pētījuma veidu, kāds ir nepieciešams konkrētā temata izpētei. Maģistrantam jāapzinās savas stiprās un vājās puses dažāda veida pētījumu veikšanā. Piemēram, iespējams, ka kāds studējošais jau bakalaura studiju laikā būs apguvis kvantitatīvā pētījuma eksperimentālā dizaina īpatnības, bet viņa kursa biedram ar filologa specialitāti vairāk interesēs pētījuma problēmas, kam atbilstošākas būs kvalitatīvās pētījumu metodes.
- **Personiskās intereses.** Darba autoram ir jābūt ieinteresētam pētāmajā tēmā, jo šāds pētījums būs daudz vērtīgāks, nekā tāds, ko veic bez intereses un aizrautības. Maģistrantam jābūt skaidram vienam vai diviem virzieniem, kuros visvairāk gribētos strādāt.
- **Profesionāļu vajadzību respektēšana.** Gadījumos, kad maģistrants pirms studijām ir strādājis vai studiju laikā strādā kādā izglītības iestādē un iestādes vadība vai citi iestādes darbinieki ir atbalstījuši viņa studijas un “pasūtījuši” konkrētas praktiskas problēmas risinājumu, maģistranta pienākums ir ievērot profesionāļu vajadzības un savā maģistra darbā iespēju robežās ietvert aktualizētās problēmas zinātniski pamatotu risinājumu.

- **Pētījuma “ekoloģija”.** Izvēloties maģistra darba tēmu, būtu jāapzinās tās teorētiskā un praktiskā nozīmība, iegūto rezultātu izmantojamības iespējas, pētījuma ilgtspējība u.c.
- **Laiks.** Ļoti ieteicams izvēlēties tādu pētījuma tēmu, ko var izstrādāt maģistra darba veikšanai paredzētajā laikā. Pārāk plašas tēmas risināšanai var pietrūkt laika.

Tā kā maģistra darbs tiek izstrādāts secīgi pēc bakalaura darba izstrādes, maģistrantam jau varētu būt izveidojusies izpratne par tiem virzieniem, kas patīk un padodas vislabāk.

Maģistra darbam ir jābūt izstrādātam maģistrantūras studiju procesa ietvaros. Tas nozīmē, ka nedrīkst piedāvāt kā maģistra darbu pētījumu, ko students jau ir izmantojis kāda cita grāda iegūšanai. Agrāk izstrādātos darbus (pētījumus), protams, var attīstīt tālāk, darbā skaidri nodalot autora iepriekšējos un maģistra darba izstrādes laikā iegūtos rezultātus.

Maģistrants, saskaņojot ar darba vadītāju, izvēlas pētījuma tematu, kura darba versijai ir jābūt noformulētai līdz tā semestra sākumam, kurā atbilstoši profesionālā maģistra programmas studiju plānam ir ieplānots noteikts KP apjoms maģistra darba izstrādei un/vai maģistra darba pieteikuma sagatavošanai un aizstāvēšanai. Maģistra darba izstrādes laikā pētījuma temats var tikt precizēts un koriģēts.

Maģistra darba nosaukuma gala versija latviešu un angļu valodās tiek apstiprināta Izglītības un vadības fakultātes Pedagoģijas un pedagoģiskās psiholoģijas katedras sēdē vai Daugavpils Universitātes Humanitāro un sociālo zinātņu institūta Ilgtspējīgas izglītības centra sēdē ne vēlāk kā 10 darba dienas pirms Valsts pārbaudījuma – maģistra darba aizstāvēšanas.

Vairāk par pētījuma plānošanu un pētījuma idejas jeb temata izvēli lasiet grāmatas “Ievads pētniecībā: stratēģijas, dizaini, metodes” 3.1. nodaļā (Mārtinsone u.c., 2011).

3. SADARBĪBA AR DARBA VADĪTĀJU

Maģistra darba vadītājus apstiprina attiecīgo fakultāšu katedru vadītāji vai zinātnisko institūtu direktori, kuri plāno docētāju akadēmiskā darba slodzi.

Gadījumā, ja tiek konstatēts, ka studējošā un darba vadītāja sadarbības iespējas un profesionālā sadarbība objektīvu apstākļu dēļ ir ierobežota, studējošais var vērsties pie attiecīgās maģistra programmas direktora ar rakstisku, argumentētu iesniegumu, kurā tiek lūgts apstiprināt citu darba vadītāju. Studējošā iesniegums tiek izskatīts studiju virziena “Izglītība, pedagogija un sports” padomes sēdē, pieaicinot attiecīgo fakultāšu katedru vadītājus vai zinātnisko institūtu direktorus ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā, skaitot no iesnieguma iesniegšanas dienas, un studējošais tiek rakstiski informēts par pieņemto lēmumu.

Darba vadītāja pienākumos ietilpst:

- palīdzības sniegšana zinātniskā pētījuma virziena un darba tēmas noteikšanā;
- konsultēšana par iespējamo darba struktūru un saturu, zinātniskajām kategorijām, izmantojamo literatūru un citiem avotiem;
- darba melnraksta izskatīšana un norādīšana uz trūkumiem un nepilnībām, uz nepieciešamajām izmaiņām un papildinājumiem;
- pabeigtā maģistra darba izskatīšana, rakstiskas atsauksmes sagatavošana un darba parakstīšana (Opmanis, Viksna, 2013).

Darba vadītāja pienākumos neietilpst:

- maģistra darba pētījuma datu vākšana, apstrāde vai interpretācija maģistranta vietā;
- jebkuras maģistra darba daļas vai visa darba uzrakstīšana vai pārstrādāšana;
- maģistra darba zinātnisko kategoriju izstrāde;
- maģistra darbam nepieciešamās zinātniskās literatūras saraksta izstrādāšana, literatūras atlase;

- pēdējā brīdī (piecas darba dienas) pirms darba nodošanas termiņa (vai pēc tā) iesniegtās maģistra darba versijas (varianta) lasīšana, komentēšana, labošana;
- maģistra darba valodas stila, gramatikas u.c. kļūdu labošana un rediģēšana.

Darba vadītājs nedrīkst būt maģistra grāda pretendenta “advokāta” lomā un ietekmēt darba struktūru, saturu un noformējumu tādā mērā, kas kompensē studenta zināšanu, prasmju trūkumu vai nepietiekamu darbu (Jermolajeva u.c., 2007).

Maģistra darbs tiek izstrādāts vairākos posmos, tādējādi maģistranta sadarbībā ar savu darba vadītāju var izdalīt vairākus galvenos posmus, kas var arī nesekot šeit norādītajā kārtībā, bet daži posmi var atkārtoties vairākas reizes:

- maģistra darba ieceres apspriešana ar darba vadītāju;
- pētījuma tēmas nosaukuma darba versijas formulēšana;
- kalendārā darba plāna izveidošana un saskaņošana (pēc studējošā un vadītāja savstarpējās vienošanās);
- pētījumā izmantojamo līdzekļu apspriešana;
- maģistra darba uzmetumu koriģēšana;
- pētījuma laikā radušos problēmu apspriešana, pasākumu izvēle to novēršanai;
- maģistra darba noformēšana;
- sagatavošanās maģistra darba aizstāvēšanai;
- pētnieciskās darbības perspektīvas iezīmēšana u.c.

DU katedras/institūta darbiniekam, pieņemot maģistra darbu iesietā veidā papīra versijā, jāpārlicinās, ka darba elektroniskā kopija ir augšupielādēta DUIS sistēmā ne vēlāk kā piecas darba dienas pirms maģistra darba aizstāvēšanas.

DU katedras/institūta darbiniekam nav tiesību pieņemt tādu darbu, kura beigu lapā nav darba vadītāja paraksta, kas apliecina, ka viņš darbu ir izlasījis un ir lēmis par darba piemērotību vai nepiemērotību aizstāvēšanai. Tādējādi darba (gandrīz) galīgā versija ir jānosūta vadītājam vismaz divas nedēļas pirms darba iesniegšanas dienas (Opmanis, Viksna, 2013).

Studentam ieteicams komunicēt ar maģistra darba vadītāju ne retāk kā reizi mēnesī, lai konsultētos un atskaitītos par padarīto.

Students kopā ar darba vadītāju precizē savu sastādīto darba izstrādāšanas kalendāro grafiku un vienojas par darba melnraksta iesniegšanas termiņiem. Darba vadītājs drīkst studentam pieprasīt detalizētu maģistra darba izstrādāšanas kalendārā grafika sastādīšanu. Maģistra darba izstrādes laikā studentam ir tiesības konsultēties par darba izstrādi arī ar citiem pasniedzējiem.

4. ĒTIKA IZGLĪTĪBAS PĒTĪJUMOS

Lai pētījuma rezultāti atbilstu labai pētnieciskā darba praksei, ir jāizdala galvenās pētnieka atbildības jomas:

- 1) pētnieka profesionālā kompetence;
- 2) pētījumā iesaistīto personu/grupas interešu aizstāvība;
- 3) pētījumā iegūto datu patiesums;
- 4) izmantoto pētniecības metožu pamatotība.

Studentam, veicot savu pētījumu, jāņem vērā vairākus principus, kas veido pētnieka morālās uzvedības modeli:

- 1) veikt pētījumu ir privilēģija, nevis tiesības. Tas nozīmē, ka, veidojot pētījuma dizainu un īstenojot to, allaž ir jārespektē pētījumā iesaistītā cilvēka/grupas intereses un vajadzības, paturot prātā, ka šis cilvēks/grupa tērē savu laiku pētījumam;
- 2) pētniekam ir jāievēro pētījumā iesaistīto cilvēku tiesības uz pašnoteikšanos (autonomiju), cieņu, anonimitāti, konfidencialitāti un privātumu. Konfidencialitātes un anonimitātes neievērošanas gadījumā respondentiem tiek nodarīts nopietns morāls kaitējums;
- 3) vienmēr ir jāsaņem pētījuma dalībnieku informētā piekrišana līdzdalībai pētniecībā (izņemot pašatskaites aptauju, kuras ietvaros pats process liecina par piekrišanu piedalīties pētījumā);
- 4) jāatceras, ka cilvēks nav līdzeklis pētnieka mērķu sasniegšanai, tāpēc atteikums piedalīties pētījumā vai arī līdzdalības pārtraukšana ir jāuztver ar izpratni, nekādi neparādot savu sarūgtinājumu (Sīle, Sīlis, 2011).

Jāņem vērā, ka pētnieciskajā praksē var sastapt vairākus gadījumus ar īpašu risku, kas prasa pievērst lielāku uzmanību morāles principu stingrai ievērošanai. Tie ir pētījumi, kuriem raksturīgi šādi apstākļi:

- **sociāli neaizsargātas grupas:** piemēram, bērni un jaunieši, cilvēki ar mācīšanās traucējumiem vai kognitīvām problēmām, aizbildniecībā esošie;
- **jūtīgas tēmas,** piemēram, pētījuma dalībnieku nelegālā vai politiskā darbība, viņu vardarbības pieredze, ekspluatācijas vai upura pieredze, garīgā veselība, dzimuma vai etniskais statuss;

- **atļauja no institūcijas**, lai piekļūtu dalībniekiem, piemēram, etniskām vai kultūras grupām, aktīvā dienesta karavīriem vai ieslodzītajiem un citiem veselības vai sociālās aprūpes institūciju pakļautībā esošajiem;
- **apmāns** vai gadījumi, kad pētījums tiek uzsākts bez dalībnieka pilnas un informētas piekrišanas;
- **pieeja personīgai vai konfidencialai informācijai**, tai skaitā ģenētiskai vai citai bioloģiskai informācijai;
- **psiholoģiskā stresa, nemiera vai pazemojuma izraisīšana**, vai pētījumi, kas nodara vairāk nekā minimālas sāpes;
- **uzmācīga iejaukšanās**, piemēram, intensīvas fiziskās aktivitātes, kas nav raksturīgas normālā ikdienas dzīvē.

Tomēr visvairāk maģistra darba veidošanas procesā būtu jāakcentē ētikas problemātika, kas saistīta ar plaģiāta un pašplaģiāta jautājumiem. Studentam ir jāpārzina plaģiāta definīcijas un veidi, jo nezināšana neatbrīvo no atbildības par sekām. Maģistra darbā nav pieļaujams neviens no zemāk minētajiem plaģiāta veidiem:

1. **Tiešais** (angl. *copy paste*) **plaģiāts** – personai uzdodot (piesavinoties) cita autora darbu vai tā daļu par savu (bez īpašiem pārveidojumiem);
2. **Plaģiāts pārveidojums** – personai tulkojot cita autora darbu, veidojot tekstu no dažādiem autora vai citu autoru darbiem vai darbu fragmentiem, mainot teikumu konstrukcijas, laikus, personas, stilu (pārfrāzēšana) vai citādā veidā pārveidojot cita/u autora/u darbus un uzdodot to(-s) kā savu/-us.
3. **Pašplaģiāts** – autoram atkārtoti iesniedzot jau reiz iesniegto darbu un uzdodot to kā jaunu oriģinālu autora darbu (bez vai ar nebūtiskiem pārveidojumiem).
4. **Darbu pasūtīšana/pirkšana** (Šteinerte, 2007, 14–16).

Aplūkosim katru no šiem veidiem sīkāk.

Tiešais plaģiāts/plaģiāts pārveidojums

Ja autors izmanto cita autora darbu bez pārveidojumiem vai pārveido cita autora darbu, nesniedzot atsaucis, šādu plaģiātu sauc par tiešo vai pārveidojumu plaģiātu. Lūk, daži šāda plaģiāta piemēri:

1. “*Copy & Paste*” **plaģiāts** – ja tiek izmantots precīzs nepārveidots teikums, frāze vai lielāks fragments no kāda sveša avota, neizmantojot pēdīgas un nesniedzot atsauci uz avotu.

2. *Vārdu samainīšanas plaģiāts* – ja tiek izmantots teikums no kāda avota, kur tiek izmainīti tikai daži vārdi, vai arī autors pārfrāzē cita autora rakstīto, neizmantojot pēdiņas un nesniedzot atsauci uz avotu. Tomēr avotus vajadzētu citēt tikai tad, ja citāts tiešām atspoguļo to, ko autors vēlas pateikt. Daudzos gadījumos labāka izvēle ir pārfrāzēšana un atsaucē uz attiecīgo avotu.
3. *Stila plaģiāts* – ja tiek izmantots avots teikumu pa teikumam vai atkāpi pa atkāpei, kaut arī neviens no autora teikumiem nav tieši tāds pats kā oriģinālā vai teikumi pat nav tādā kārtībā, kā tie ir oriģinālā avotā. Šajā gadījumā tiek kopēts autora spriešanas stils.
4. *Metaforu plaģiāts*. Metaforas ir svarīga autora radošā stila iezīme. Ja nevar atrast savu metaforu, jāizmanto metafora no oriģinālā avota, sniedzot korektu atsauci.
5. *Ideju plaģiāts*. Ja oriģinālā avota autors ir aprakstījis savu radošo ideju vai ieteicis kādu problēmas risinājumu, šādas idejas aprakstam ir jāsniedz atsaucē (Barnbaum, n.d.).

Būtu jānorāda, ka plaģiāts ir arī jebkāda veida citu autoru izstrādātu vizuālu materiālu (tabulu, grafiku, zīmējumu, shēmu, fotogrāfiju u.c.) izmantošana savā darbā bez atsaucēm. Arī gadījumos, kad maģistra darba autors šos vizuālos materiālus ir pārveidojis, adaptējis vai kādā citā veidā mainījis, ir jāsniedz atsaucē uz oriģinālo avotu (skat. 5.5. nodaļu “Tabulu un attēlu noformējums”).

Atsauces, saskaņā ar Peini (Payne, n.d.), nav jāsniedz, ja tiek aprakstīta sava pieredze, savas domas, savi secinājumi, kad tiek sniegta vispārzināma informācija, ko var atrast vairākos līdzīga satura darbos bez atsaucēm, vai tiek aprakstīti sava pētījuma rezultāti.

Pašplaģiāts

Tāpat kā studējošais nevar iesniegt svešu darbu kā savu, tāpat nav pieļaujams iesniegt savu iepriekš izstrādātu/publicētu darbu kā jaunu pētījumu – to sauc par **pašplaģiātu**. Pastāv daži nosacījumi, kad autors var pavisam nelielu sava iepriekšējā darba daļu (piemēram, pētnieciskās metodes detaļas vai analītisko pieeju) iekļaut savā jaunajā pētījumā bez citēšanas. Ja tomēr autors vēlas iekļaut lielāku sava iepriekš izstrādātā teksta daļu, atsaucē ir obligātas.

Lai gan nepastāv konkrēti skaitļi, cik lielu daļu no iepriekšējā darba pieļaujams citēt jaunajā pētījumā, vispārējais princips nosaka, ka jaunā darba

lielākajai daļai ir jābūt oriģinālam, jaunam tekstam un tajā var ietvert tikai tāda apjoma iepriekš publicētu šī paša autora materiālu, kas var palīdzēt izprast jauno darbu. Pamatā tā var būt neliela daļa no kāda iepriekšēja darba teorētiskā izklāsta vai metodoloģijas. Piemēram, ja maģistra darbā tiek turpināta bakalaura darbā iesāktā tēma, nepieciešamības gadījumā autors drīkst ievietot maģistra darbā **dažas** atkāpes no sava bakalaura darba teorētiskās daļas (piemēram, kāda specifiska jēdziena izstrādātu definīciju) vai kādas pētnieciskās metodes (ja tā tiek izmantota arī maģistra darbā) būtības aprakstu.

Visu autora paša izstrādāto tekstu no iepriekšējā darba vajadzētu izvietot vienā vai dažās atkāpēs, kuru beigās sniedz atsauces (APA, 2010, 170).

Darbu pasūtīšana/pirkšana

Pati problemātiskākā plaģiāta forma ir darba pasūtīšana/pirkšana. Tā var izpausties kā maģistra darba uzrakstīšanas pasūtīšana kādam citam, darba vai tā daļu pirkšana internetā vai gatava darba svešvalodā tulkošana (pašam vai nolīgstot kādu) (Calvano, 2011).

Kā izvairīties no plaģiāta?

Studentiem būs noderīgi daži padomi, kuru precīza ievērošana var palīdzēt izvairīties gan no tiša, gan netiša plaģiāta:

pirmkārt, apsūdzības plaģiātā var palīdzēt novērst korekta atsauču uz saviem un citu autoru darbiem lietošana (skat. šo norādījumu 5.4. nodaļā),

otrkārt, nepieciešams iemācīties, kā pareizi pārfrāzēt cita autora teikto saviem vārdiem – tā ir viena no zinātniskajam darbam nepieciešamām īpašām prasmēm. Dažu vārdu izmaiņšana nav pārfrāzēšana. Var, piemēram, izlasīt pārfrāzēšanai domāto teksta fragmentu un atmiņā mēģināt sev atstāstīt šo fragmentu saviem vārdiem, pēc tam uzrakstīt to, kas palicis atmiņā, un tad pārbaudīt uzrakstīto, salīdzinot ar tekstu, vai nav pazudusi autora izteiktā doma,

treškārt, pašlaik studējošie bieži izmanto materiālus no interneta – jebkuram interneta avotam ir autors, tādēļ jāatrod un jāsniedz atsauce uz visiem izmantotajiem interneta avotiem,

ceturtkārt, izvairīties no plaģiāta var tad, ja students jau pašā maģistra darba plānošanas un literatūras analīzes posma sākumā izstrādā precīzu sistēmu izlasīto darbu autoru, darbu teksta garāku vai īsāku fragmentu, lappušu utt. fiksēšanai un saglabāšanai līdz darba veidošanas beigām, iepazīstas ar atsauču veidošanu un plaģiāta būtību un veidiem.

Plaģiāta atklāšana un administratīvais process

Plaģiāta atklāšanai jeb iesniegto maģistra darbu salīdzināšanai ar citiem avotiem DU tiek lietota WCopyfind programma, kas salīdzina sakrītošas simbolu virknes izvēlētajos dokumentos. DU bibliotēkas atbildīgā persona paziņo noslēguma darbu salīdzināšanas rezultātus katrā studiju programmā.

Ja noslēguma darbu salīdzināšanas procesā ir konstatētas šajās norādēs minētās plaģiāta pazīmes, DU bibliotēkas atbildīgā persona nosūta ziņojumu par to Izglītības un vadības fakultātes administrācijai. Divu darba dienu laikā no ziņojuma saņemšanas fakultātes dekāns izveido un ar rīkojumu apstiprina Ekspertu komisiju, kuras sastāvā ir attiecīgās studiju programmas direktors, studiju virziena "Izglītība, pedagoģija un sports" vadītājs, katedras vadītājs/institūta direktors.

Ekspertu komisija trīs darba dienu laikā izskata ziņojumu un iesniedz priekšlikumus par studējošā atbildību fakultātes dekānam. Ekspertu komisijas sēdes tiek protokolētas, protokolu raksta katedras/institūta lietvedis.

Par plaģiātu, tā veidiem un novēršanu var lasīt internetā daudzu universitāšu mājas lapās, kā arī šādos papildliteratūras avotos:

- American Psychological Association (2010). *Publication manual of the American Psychological Association*. Washington, DC.
- Iparadigms (n.d.) *What Is Plagiarism?* Sk. internetā 09.02.2015. <http://www.plagiarism.org>
- LU (2013). *Plaģiāts un tā konstatēšana. 1. pielikums noteikumiem par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē*. Latvijas Universitāte. Sk. internetā 10.02.2015. http://www.lu.lv/par/dokumenti/noteikumiun_kartibas/godigums/
- Sile, V., Silis, V. (2011). Ētiskie aspekti pētījumā. Grām.: *Ievads pētniecībā: Stratēģijas, dizaini, metodes* / K. Mārtinsones, A. Piperes redakcijā. Rīga: RaKa, 38.–48. lpp.

5. MAĢISTRA DARBA IZSTRĀDĀŠANA UN NOFORMĒJUMS

5.1. Darba struktūra, saturs, apjoms

Maģistra darbā jāietver šādas daļas norādītajā secībā:

- 1) titullapa;
- 2) anotācijas (latviešu, angļu valodā);
- 3) satura rādītājs;
- 4) ievads;
- 5) pateicības (pēc autora izvēles);
- 6) teorētiskā daļa;
- 7) metodiskā daļa (pēc nepieciešamības);
- 8) pētnieciskā daļa;
- 9) rekomendācijas/ ieteikumi (ja nepieciešams);
- 10) secinājumi;
- 11) literatūras saraksts;
- 12) pielikumi (ja nepieciešams);
- 13) noslēguma lapa.

TITULLAPA

Titullapā jānorāda augstskolas nosaukums (Daugavpils Universitāte), fakultātes/institūta nosaukums, noslēguma darba veids (Maģistra darbs), darba izstrādes vieta (Daugavpils) un gads (piemēram, 2016), kā arī autora vārds, uzvārds un darba vadītāja akadēmiskais amats (ja attiecināms: profesors, asociētais profesors, docents, vadošais pētnieks, pētnieks), zinātniskais grāds (piemēram, Dr. paed. vai Dr. psych. vai cits), vārds un uzvārds. Autoram būtu jāpievērš īpaša uzmanība titullapā izmantotajiem nosaukumiem, burtu lielumiem un fontiem.

➡ *Skat. 1. un 2. pielikumu.*

ANOTĀCIJAS

Aiz titullapas seko anotācijas latviešu valodā un angļu valodā. Katras anotācijas apjomam nevajadzētu pārsniegt vienu lappusi. Anotācijas nenumurē, bet ieskaita kopējā lappušu skaitā.

Anotācijā jāiekļauj darba autora un vadītāja vārds, uzvārds, zinātniskie grādi, darba apjoms, jānorāda, kādā nozarē izstrādāts darbs. Jānorāda maģistra darba galvenās daļas, *atslēgas vārdi* (4–6 vārdi), kas raksturo darba tematu, rezultātus un izmantotās metodes, pētījuma *objekts*, *priekšmets*, *mērķis*, pētījuma *jautājumi* vai *hipotēzes*, pētījuma *uzdevumi*, pētījuma *metodes*, pētījuma *vide un dalībnieki*, īss iegūto darba *rezultātu* apraksts un norāde par darba *izmantošanu*.

Jāpārlicinās, lai anotācijā sniegtās zinātniskās kategorijas būtu identiskas ar darba ievadā iekļautajām zinātniskajām kategorijām. Īpaši svarīgi, lai tulkojumos svešvalodās tiktu izmantota atbilstoša terminoloģija un tulkojumi būtu gramatiski korekti. Anotācijas tulkojumu svešvalodā būtu jāpārbauda darba vadītājam vai kādam citam ekspertam ar labām zināšanām attiecīgajā svešvalodā.

Anotācijā var tikt izmantots starprindu intervāls 1, ja, izmantojot starprindu intervālu 1,5, nav iespējams visu anotācijas tekstu iekļaut vienā lappusē.

☞ *Skat. 5. un 6. pielikumu.*

SATURA RĀDĪTĀJS

Satura rādītājs ietver visu maģistra darba nodaļu un apakšnodaļu nosaukumus to numerācijas secībā, kā arī atbilstošās sadaļas sākuma lappuses numuru. Satura rādītājam būtu jāatbilst maģistra darba galvenās sastāvdaļas to loģiskā secībā un pieejā no vispārējā uz konkrēto. Nebūtu ieteicams veidot vairāk nekā vienu satura apakšnodaļu pakārtējuma līmeni. Satura rādītāja lappusi nenumurē, bet iekļauj kopējā lappušu skaitā.

Satura rādītājā nodaļu un apakšnodaļu numerācijai, kā arī virsrakstu formulējumiem jābūt pilnīgi vienādiem ar formulējumiem un numerāciju tekstā.

☞ *Skat. 3. un 4. pielikumu.*

IEVADS

Maģistra darba ievads nosacīti sastāv no divām daļām: pirmās, nestrukturētās daļas, kas ataino maģistra darba aktualitāti, novitāti, darba būtību, un otrās, strukturētās daļas, kas satur maģistra darba zinātniskās kategorijas (pirmo reizi tās maģistra darbā tika nosauktas anotācijās).

Maģistra darba ievada pirmo daļu raksta bez apakšvirsrakstiem, tomēr būtu jāpārdomā šādu darba aspektu secīgs atspoguļojums:

- maģistra darba tēmas zinātniskā, praktiskā un personiskā aktualitāte;
Veidojot šo sadaļu, jāatbild uz šādiem jautājumiem:
 - ✓ kāpēc izglītības zinātnē/zinātnēs (Latvijā un pasaulē) ir nozīmīgi pētīt tieši šo problēmu?
 - ✓ vai šīs problēmas risinājums var sniegt kādu pienesumu izglītības jomas praktiķiem, cik nozīmīgs būtu šis devums izglītības nozares profesionāļiem?
 - ✓ cik nozīmīga izvēlētā tēma ir pašam studējošajam, kādi personiskie motīvi noteica šādas pētījuma problēmas izvēli?
- maģistra darba rezultātā iegūtais pienesums izglītības zinātnē jeb novitāte;
Veidojot šo sadaļu, būtu jāatbild uz jautājumu:
 - ✓ ko jaunu Latvijas vai pasaules izglītības zinātnēm var sniegt šis maģistra darbs?
- maģistra darbā izmantotie nozīmīgākie autori/piecejas/teorijas (tikai īss pārskats);
Veidojot šo sadaļu, jāatbild uz jautājumu:
 - ✓ uz kādu nozīmīgāko autoru idejām, pieejām, teorijām autors ir balstījies šī darba teorētiskajā daļā (un arī pētnieciskajā daļā)?
- maģistra darba struktūra.
Veidojot šo sadaļu, jāatbild uz jautājumu:
 - ✓ kādas ir maģistra darba galvenās sadaļas un kas tajās ir atspoguļots?

Maģistra darba ievada pirmajai daļai seko maģistra darba zinātniskās kategorijas šādā secībā:

- 1) pētījuma objekts;
- 2) pētījuma priekšmets;
- 3) pētījuma mērķis;

- 4) pētījuma jautājums/-i vai hipotēze/-s;
- 5) pētījuma uzdevumi;
- 6) pētījuma metodes;
- 7) pētījuma vide (kur tika veikts?) un dalībnieki (kas piedalījās?).

Lūk, skaidrojums šīm zinātniskajām kategorijām:

Pētījuma objekts

Pētījuma objekts ir izglītības zinātnes joma (lauks un tml.), kuras ietvaros autors ir iecerējis pētīt savā tematā pieteiktās problēmas (piemēram, pedagoga un skolēna saskarsme; vizuālā māksla pirmsskolas izglītībā utt.). Pētījuma objekts nevar būt pētījuma dalībnieki.

Pētījuma priekšmets

Pētījuma priekšmets ir pētāmā objekta konkrēts aspekts, ko autors izvēlas pētīt savā darbā (piemēram, pedagoga un skolēna neverbālās saskarsmes īpatnības vidusskolā; vizuālā māksla kā kreativitātes attīstības līdzeklis 3–4 gadus veciem bērniem u.tml.).

Jāatgādina, ka priekšmets būtu jāuztver kā objekta konkretizācija, priekšmets ir šaurāks nekā objekts.

Pētījuma mērķis

Pētījuma mērķis ir kodolīgs apgalvojums, kas ietver pētnieka ieceri vai pētījuma nolūku, atbildot uz jautājumu, ko (nevis kā) tieši pētnieks vēlas sasniegt savā pētījumā. Pētījuma mērķi kvantitatīvajā un kvalitatīvajā pētījumā ir atšķirīgi.

Kvantitatīvā pētījuma mērķis ir **apgalvojums**, kas informē par ieceri atspoguļot cēloņsakarības starp mainīgajiem vai divu vai vairāku mainīgo savstarpējo saistību.

Kvalitatīvā pētījuma mērķis ir saprast konkrētu individu pieredzētu notikumu, procesu vai parādību pētniecībai izvēlētajā vidē vai kontekstā.

Pētījuma jautājums/-i un/vai hipotēze/-s

Pētījuma jautājums palīdz pētniekam konkretizēt savu pētījumu, ļaujot izvēlēties “precīzu kursu” pētnieciskajā un maģistra darba rakstīšanas procesā. Labi formulēts pētījuma jautājums palīdz izvairīties no izplūšanas, vēlmes aptvert pēc iespējas plašāku jautājumu loku un palīdz rast konkrētu, pamatotu

atbildi. Pētījuma jautājums ir kodolīgs, skaidrs, precīzs, konkrēts un atbildams jautājums, par ko darba autors veido savu pētījumu. Pirms pētījuma jautājuma formulēšanas viņam ir jāizvēlas pētījuma stratēģija. Kvantitatīvajā pētījuma stratēģijā pētījuma jautājums norāda uz konkrētām attiecībām starp mainīgajiem. Kvantitatīvā pētījuma jautājumus var iedalīt divās lielās grupās: pētījuma jautājumi korelatīvā dizaina pētījumiem un pētījuma jautājumi eksperimentālā dizaina pētījumiem. Kvalitatīvajā pētījumā vispārīgam, atvērtam pētījuma jautājumam parasti seko ne vairāk kā pieci līdz septiņi “apakšjautājumi”, kas sadala pētījuma jautājumu vairākās konkrētās pētāmajās tēmās vai procesos. Tomēr kvalitatīvajā pētījumā var būt arī vairāki centrālie jautājumi.

Hipotēzes parasti izvirza kvantitatīvo pētījumu stratēģijā, visbiežāk – eksperimentālo pētījumu dizainos. Kvantitatīvā pētījumā hipotēze ir pirms pētījuma veikšanas apgalvojuma formā izteikta prognoze par pētījumā iegūstamajiem rezultātiem, parasti, lai pārbaudītu kāda teorētiska apgalvojuma atbilstību īstenībai. Hipotēze ir saskaņota ar zināmajiem faktiem, pētījumiem, teorijām un izriet no pētījuma problēmas un mērķa.

Jauktajos pētījumos tiek izmantoti gan kvalitatīvajam, gan kvantitatīvajam pētījumam raksturīgie pētījuma jautājumi un hipotēzes, kas tiek sakārtoti atbilstoši jaukto pētījumu dizaina struktūrai.

Pētījuma uzdevumi

Pētījuma uzdevumi tiek noteikti atbilstoši pētījuma objektam un priekšmetam, un tie parāda, ko autors gatavojas darīt, lai sasniegtu pētījuma mērķi un gūtu zināšanas, kas ļautu atbildēt uz izvirzītajiem pētījuma jautājumiem vai pārbaudīt hipotēzi. Uzdevumu formulējumi bieži atbilst darba struktūrai. Parasti maģistra darbā tiek formulēti 4–5 uzdevumi.

Pētījuma metodes

Šajā sadaļā uzskaita visas pētījumā izmantotās empīriskās metodes, t.i., datu vākšanas un datu analīzes metodes.

Jebkura pētījuma procesā pašsaprotami veikta literatūras analīze (iepriekšējo pētījumu, teoriju, pieeju, ideju studijas), kuras gaitā autors izvirza pētījuma jautājumus vai hipotēzi vai iegūst papildu informāciju par pētījuma kontekstu, netiek uzskatīta par empīrisko pētījuma metodi un netiek iekļauta pētījuma metožu sarakstā.

Metodes var nosaukt gan to izmantošanas hronoloģiskajā secībā, gan atkarībā no pētījuma stratēģijām (piemēram, vispārīgs kvantitatīvās, tad

kvalitatīvās pētīšanas metodes) vai arī vispirms nosaucot datu vākšanas metodes (piemēram, novērošanu un intervijas), pēc tam turpinot ar datu analīzes metodēm (piemēram, kvalitatīvo kontentanalīzi, tematisko analīzi vai datu matemātisko un/vai statistisko analīzi). Ja datu analīzē tiek izmantotas kādas datorprogrammas, arī tās ir jānosauc šeit.

Ja metode ir aizgūta no kāda literatūras avota (t.i., tās autors nav maģistra darba autors), blakus metodes nosaukumam iekavās tiek sniegtas atsauc uz avotu, kurā darba autors ir atradis attiecīgo metodi (parasti metodes autora/-u uzvārds un avota publicēšanas gads). Metodes ieguves avots tiek atspoguļots literatūras sarakstā. Ja metodi ir izstrādājis maģistra darba autors pats un tā vēl nekur nav publicēta, autoru un gadu nav jānorāda.

Pētījuma vide un dalībnieki (izlase):

Pētījuma vide ir konkrēta vieta vai vietas, kur ticis veikts pētījums (piemēram, pirmsskolas izglītības iestāde, vispārīgizglītojošā skola, augstskola, internātskola, Latgales augstākās izglītības iestādes utt.). Norādot pētījuma vidi, jāievēro ētiskie principi (anonimitāte un konfidencialitāte). Ja netiek panākta savādāka vienošanās, parasti par pētīto iestādi vai organizāciju sniedz tik daudz informācijas, lai tā atainotu sociālo un ģeogrāfisko kontekstu, bet neatklātu iestādes identitāti (piemēram, Daugavpils novada X pirmsskolas izglītības iestāde).

Pētījuma izlase ir elementu kopums, kas, izmantojot noteiktas metodes, ir atlasīts no ģenerālās kopas vai populācijas. Tiek nosaukti visi pētījumā iesaistītie pētāmie (piemēram, skolēni, skolotāji, vecāki, direktors), to skaits, sadalījums pēc demogrāfiskām kategorijām (vecums, dzimums, utt.). Tiek ievēroti pētīšanas ētiskie principi (anonimitāte un konfidencialitāte). Ja veikts eksperiments, tiek nosaukta un īsi raksturota eksperimentālā un kontrolgrupa.

Arī maģistra darba ievads ir ļoti svarīga maģistra darba daļa, tādēļ tā korektai un precīzai struktūrai un pārdomātam saturam jāvelta īpaši liela uzmanība. Ja ievads ir tapis maģistra darba izstrādes sākotnējā posmā, tad darba veidošanas noslēguma posmā pie tā ir obligāti jāatgriežas vēlreiz un viss nupat pabeigtais darbs jāsapraņķ ar iepriekš uzrakstīto ievadu. Ja tiek atklātas nesakritības starp ievada saturu, struktūru un maģistra darbu tā noslēguma variantā, ievads būtu jākorģē atbilstoši maģistra darbam. Maģistra darba ievada apjoms – aptuveni 2–3 lappuses.

PATEICĪBAS

Ja maģistra darba tapšanas laikā autors ir saņēmis īpaši augsti vērtējamu palīdzību no sava darba vadītāja vai kādiem citiem speciālistiem, konsultantiem, ekspertiem, kolēģiem, būtu ieteicams darbā iekļaut arī autora pateicību šiem cilvēkiem. Pateicību var iekļaut darbā uzreiz aiz darba ievada, un tās apjomam noteikti nevajadzētu pārsniegt 0,5–1 lpp.

TEORĒTISKĀ DAĻA

Maģistra darba teorētiskā daļa tiek sadalīta nodaļās un apakšnodaļās, kas ietver ar maģistra darba tēmu saistītu literatūras avotu analīzi. Studējošais var analizēt avotus, kas attiecas gan uz izglītības zinātni, gan arī tai radniecīgu nozaru atbilstošos primāros un sekundāros avotus (skat. 5.3. nodaļu). Literatūras apskatā var tikt analizēti arī aizstāvētie maģistra darbi un doktora disertācijas, kā arī metodiskie avoti par izvēlēto tēmu, kas publicēti ne tikai grāmatās, bet arī pedagoģiska satura žurnālos.

Maģistra darba teorētiskā daļa sākas ar vispārīgāku jautājumu apskatu, kam seko arvien konkrētāku apakšjautājumu analīze. Darba teorētiskajā daļā būtu jāizanalizē visi maģistra darba virsrakstā ietvertie un arī papildus tam noteiktie pētījuma atslēgas vārdi – jāsniedz ar šiem jēdzieniem saistītās jaunākās teorijas un uz tām balstītās definīcijas.

Darba autors novērtē pētāmās problēmas izpētes līmeni, literatūrā minētās pretrunas un problēmas. Svarīgi salīdzināt dažādu autoru teorijas, pētījumu rezultātus, priekšlikumus. Lasītājam jāsniedz koncentrētu pārskatu par to, kas notiek attiecīgajā pētniecības jomā – kāda veida pētījumi pasaulē un Latvijā ir jau paveikti saistībā ar paša plānoto pētniecības darbu, kritiski izvērtējot uzkrāto pieredzi un rezultātus sava pētījuma aspektā.

Maģistra darba teorētiskā daļa nedrīkst būt vienīgi citātu apkopojums, autoram jādemonstrē sava kritiskā attieksme pret citu veiktajiem pētījumiem, izstrādātajām teorijām, metodiskajiem līdzekļiem u.c., jāanalizē literatūra, salīdzinot dažādus pētījumus, teorijas un metodiskās izstrādnes, kā arī jāizvērtē savu izvēlēto pētījuma pieeju dažādu autoru, teoriju vai pieeju skatījumā.

Tādējādi galvenie uzdevumi, analizējot literatūras avotus, ir:

- noskaidrot situāciju attiecīgajā pētījuma jomā;
- konstatēt, kāda veida pētījumi jau ir paveikti saistībā ar paša plānoto pētījuma tēmu un metodēm;
- kritiski izvērtēt uzkrāto pieredzi un rezultātus sava pētījuma aspektā.

Ļoti svarīgs maģistra darba aspekts ir precīzas, korektas atsauces uz izmantoto literatūru un prasībām atbilstošs izmantotās literatūras saraksts, kurā minēti visi darbā izmantotos literatūras avoti, uz kuriem pētījuma tekstā ir sniegtas atsauces (skat. 5.3. un 5.4. nodaļas).

Katras maģistra darba teorētiskās nodaļas un apakšnodaļas sākumā vienmēr būtu jāsniedz neliels ievads par to, kas, kāpēc un kādā veidā tiks izklāstīts šajā konkrētajā nodaļā vai apakšnodaļā, bet katras nodaļas (ja iespējams, arī apakšnodaļu) beigās ir nepieciešams neliels kopsavilkums jeb secinājumi, kas īsi apkopo galvenās šajā nodaļā paustās idejas, teorijas, atziņas. Maģistra darba teorētiskajā daļā atsevišķas apakšnodaļas izdala, ja to izklāsta kopējais apjoms nav mazāks par 1–2 lappusēm. Ja nodaļu ievadus varētu izklāstīt 2–3 teikumos, tad nodaļu kopsavilkumiem nevajadzētu būt garākiem par 4–6 teikumiem. Jāņem vērā šāda sakarība – jo īsāka nodaļa, jo īsāks var būt tās ievads un secinājumi.

Ja maģistrants kā sava darba centrālo ideju izvēlas ar kāda mācību priekšmeta metodiku saistītu izstrādātu materiālu zinātnisko aprobāciju, savas metodiskās izstrādes studējošais var iekļaut gan kā vienu no maģistra darba teorētiskās daļas apakšnodaļām, gan ievietot tās darba pielikumā, teorētiskajā daļā sniedzot tikai šo metodisko materiālu vispārēju aprakstu un norādes uz attiecīgo pielikumu.

Maģistra darba teorētiskās daļas noslēgumā būtu īsi jāapraksta domu gaita, kā, pamatojoties uz tikko veikto teorētisko analīzi, autors ir apzinājis savus pētījuma jautājumus un/vai hipotēzi/-es. Teorētiskā daļas noslēgumā tiek sniegts arī šo pētījuma jautājumu un/vai hipotēzes/-žu formulējums.

PĒTNIECISKĀ DAĻA

Ļoti retos gadījumos, saskaņojot ar darba vadītāju un studiju programmas vadītāju, studējošais var veidot teorētisku pētījumu, neietverot tajā empīriskās izpētes daļu. Pamatā visiem maģistra darbiem izglītībā vajadzētu ietvert pētniecisko daļu (nepieciešamības gadījumā pēc teorētiskās daļas var sekot metodiskā daļa, kas ataino darba autora veikto empīrisko pētījumu izglītības jomā, tā rezultātus un to interpretāciju).

Pētījuma empīrisko daļu var iedalīt divās apakšnodaļās: 1) pētījuma metožu, izlases un gaitas apskats, 2) pētījuma rezultātu analīze un interpretācija. Tomēr atkarībā no maģistra darba specifikas iespējami arī citi empīriskās daļas iedalījumi.

Pētījuma empīriskajā daļā vispirms vajadzētu īsi raksturot:

- pētījuma dizainu;
- pētījumā izmantotās datu vākšanas un analīzes metodes;
- pētījuma vidi un dalībniekus (izlasi);
- pētījuma norisi jeb gaitu (posmus), kā arī datu vākšanas procedūras.

Iegūtos datus atkarībā no to specifikas var atainot:

- tabulās, diagrammās, cikloprogrammās, grafiskajos attēlos u.c. (pārsvārā kvantitatīvos datus);
- tēmu, modeļu, struktūru, shēmu veidā, kas papildināti ar citātiem no pētījuma dalībnieku tekstuālajiem datiem (pārsvārā kvalitatīvos datus).

Maģistra darba pētījumā iegūtie dati būtu jāanalizē, jāizvērtē un jāinterpretē, piemēram:

- katras metodes ietvaros izanalizējot, vai iegūtie dati kopumā atbilst gaidītajam, ko tieši šie dati atklāj par pētāmo izlasi;
- salīdzinot ar vienu metodi iegūtos datus ar datiem, kas šajā pētījumā iegūti ar citu metodi;
- salīdzinot šajā pētījumā iegūtos datus ar citos pētījumos iegūtiem datiem (ar tādu pašu metodi vai ar citām metodēm);
- iegūtos rezultātus salīdzinot ar pētījuma sākumā izvirzītajiem pieņēmumiem, hipotēzēm.

Empīriskās daļas rezultātu atspoguļojumā parasti netiek izmantotas atsauces, tās atkal var parādīties darba rezultātu interpretācijā (atsaucoties uz citu pētīnieku iegūtajiem rezultātiem).

Kā norāda Geske un Grīnfelds (2006), izglītības pētījumus pēc pētījuma jautājuma un tādad arī pēc atšķirībām to empīriskajā daļā var iedalīt šādos veidos:

- pārskata/aprakstošie jeb šķērsgrīezuma pētījumi;
- eksperimentālie jeb cēloņsakarību pētījumi;
- vēsturiskie pētījumi;
- korelatīvie pētījumi;
- etnogrāfiskie pētījumi;
- novērtējuma pētījumi;
- darbības pētījumi;
- gadījuma pētījumi;
- longitudinālie jeb garengriezumā pētījumi.

Izprotot šos izglītības pētījumu veidus, katrs studējošais var atrast sev piemērotāko empīriskā pētījuma struktūru un veidu, kas atbilstu gan viņa pētnieciskās darbības jomai, gan interesēm un prasmēm.

Pētījuma pētnieciskajai daļai ideālā gadījumā pēc apjoma vajadzētu būt līdzvērtīgai pētījuma teorētiskajai daļai (attiecībā 1:1). Ja maģistra darbā ir metodiskā daļa, tad daļu savstarpējo attiecību nosaka pētījuma specifika (attiecībā 1:1:1).

Maģistra darba apjoms ir 60–80 lappuses (bez pielikumiem).

REKOMENDĀCIJAS/ IETEIKUMI

Ja tas ir nepieciešams un atbilstoši darba saturam, autors var iekļaut savā darbā arī rekomendācijas vai ieteikumus (izmantojot nodaļas nosaukumam vienu no šiem terminiem). Autora izstrādātajiem ieteikumiem būtu jābalstās uz viņa veikto teorētiskās literatūras analīzi un pētījumā iegūtajiem rezultātiem. Rekomendācijas vai ieteikumi parasti tiek adresēti attiecīgās jomas praktiķiem, politiķiem, ekspertiem, sabiedrības pārstāvjiem u. tml. Ieteikumu apjoms ir aptuveni 1–2 lappuses, un tos ieteicams numurēt.

SECINĀJUMI

Secinājumu nodaļa noteikti būtu jāraksta pēc tam, kad uzrakstītas visas pārējās maģistra darba nodaļas. Tas ir darba rezultātu īss kopsavilkums, ko parasti ievada 3–5 teikumi, kuros aprakstīts maģistra darbā paveiktais. Autoram ir jāparāda, vai izdevies sasniegt ievadā formulēto mērķi un uzdevumus, kā arī jāsniedz:

- 1) ļoti īss darba teorētiskās daļas kopsavilkums;
- 2) secīgas atbildes uz visiem pētījuma sākumā izvirzītajiem pētījuma jautājumiem un/vai apliecinājums tam, ka izvirzītā hipotēze/-s tika vai nu pierādīta, vai daļēji pierādīta vai arī hipotēzi neizdevās pierādīt.

Šis atziņas parasti izklāstītas 6–8 numurētos secinājumos. Secinājumos neizmanto atsaucis, bet skaitliskie rādītāji minimāli var tikt iekļauti, argumentējot iegūtos pētījuma rezultātus. Secinājumu apjoms – aptuveni 1,5–2 lappuses.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

Literatūras un avotu sarakstā alfabētiskā secībā uzrāda visus maģistra darbā pieminētos un citētos literatūras avotus, sākumā uzrādot avotus, kas sarakstīti, izmantojot latīņu (latviešu, vācu, angļu valodas u.c.) un tad krievu

alfabētu. Visi literatūras avoti tiek uzrādīti tajā valodā, kurā tie ir publicēti un tika lasīti. Literatūras avotus pamatā izvēlas no pēdējos 7–10 gados izdotajiem publicējumiem, dažos gadījumos, ja autors var pamatot savu izvēli, literatūras sarakstā var iekļaut arī agrāk izdotos avotus (piemēram, pirms 1940. gada Latvijā izdotos avotus). Literatūras sarakstam jābūt noformētam precīzi, ievērojot atveides formulā norādītos atstatumus, pieturzīmes, burtu slīpumu un neizlaižot nevienu prasīto pozīciju. Maģistra darba literatūras sarakstā vēlams ietvert vismaz 60 literatūras avotus, no kuriem vismaz trešā daļa ir avoti jebkurā svešvalodā, bet vismaz ceturtdaļa – angļu valodā. Literatūras un avotu sarakstā ir **obligāti** jābūt iekļautiem vismaz 15–20 zinātniskajiem rakstiem, kas iekļauti starptautiskajās zinātniskās periodikas datu bāzēs vai brīvpieejas zinātniskajos žurnālos. Uz visiem literatūras un avotu sarakstā iekļautajiem nosaukumiem ir jābūt atsaucei maģistra darba pamattekstā.

Vairāk par literatūras atlasī, teksta atsauču un literatūras saraksta noformējumu savam pētījumam lasiet 5.3. un 5.4. nodaļā.

PIELIKUMI

Pielikumos tiek iekļauti maģistra darbā izmantotie palīgmateriāli: pārskata tabulas, shēmas, fotogrāfijas, retāk sastopamie, arī nepublicētie materiāli (rikojumi, nolikumi, programmas), izstrādātās darba lapas, stundu/nodarbību konspekti, pētījuma datu vākšanas instrumentārijs (aptauja, tests, intervijas jautājumi, novērošanas protokola lapa utt.), pētījumā iegūtie dati (piemēram, skolēnu radošie darbi, eseju teksti, interviju transkripti utt. – ne vairāk kā 2–3 paraugus katram datu veidam u.c.). Pielikumi tiek numurēti, un katram no tiem obligāti jāizstrādā virsraksts. Ja pielikumā tiek iekļauts cita autora darbs, tam nepieciešama atsauce. Jāatceras, ka arī maģistra darba tekstā ir jāiekļauj atsauces uz visiem pielikumiem, norādot konkrētā pielikuma numuru. Jāņem vērā princips – ja dotais materiāls ir pārāk apjomīgs, garš vai grūti saskaņojams ar konkrēto maģistra darba nodaļu, to parasti pārceļ uz pielikumu. Dažreiz būtu uzmanīgi jāapsver, vai lasītājam tomēr nebūtu vieglāk orientēties darba izklāstā, ja daži it kā pielikumiem piemēroti materiāli tomēr tiktu atstāti konkrētajā darba nodaļā. Pielikumu lappuses netiek numurētas un netiek iekļautas kopējā maģistra darba lappušu skaitā.

NOSLĒGUMA LAPA

Šajā lapā izstrādātais maģistra darbs tiek novērtēts ar atzīmi. Pirms nododšanas recenzēšanai autoram savs maģistra darbs jāparaksta, apliecinot, ka tas ir autora izstrādāts oriģināldarbs.

➡ *Skat. 7. pielikumu.*

5.2. Darba tehniskais noformējums

Maģistra darbu sagatavo datorsalikumā, izmantojot standarta izmēra lapu (A4 – 210 x 297 mm) vienu pusi. Drukāšanai tiek izmantots *Times New Roman* šrifts, pamattekstā tiek izmantoti 12 punktu lieluma burti un simboli, starprindu intervāls ir 1,5. Atkāpes no lapas malām – no kreisās malas 30 mm, no labās malas 15 mm, no augšas 25 mm, no apakšas 25 mm.

Nodaļu (pirmā līmeņa) virsrakstus raksta ar izceltiem **1. LIELAJIEM BURTIEM** (burtu lielums – 14 punkti, horizontālais novietojums – lapas vidū). Katrai nodaļai jāsākas jaunā lappusē.

Apakšnodaļu (otrā līmeņa) virsrakstus raksta ar izceltiem **1.2. Mazajiem burtiem** un lielo sākuma burtu (treknrakstā, burtu lielums – 14 punkti, horizontālais novietojums – lapas vidū).

Punktu (trešā līmeņa) virsrakstus raksta ar izceltiem **1.2.1. Mazajiem burtiem** un lielo sākuma burtu (treknrakstā, kursīvā, burtu lielums – 13 punkti, horizontālais novietojums – lapas kreisajā malā) (Opmanis, Viksna, 2013).

Nodaļas tiek numurētas ar arābu cipariem pēc kopējas numerācijas visā tekstā. Apakšnodaļas numurs sastāv no nodaļas un apakšnodaļas numura, kas atdalīti ar punktu, piemēram “2.3.” (otrās nodaļas trešā apakšnodaļa), apakšnodaļu numerācija katrā nodaļā sākas no sākuma. Paragrāfa numurs sastāv no nodaļas, apakšnodaļas un paragrāfa numuriem, piemēram, “1.1.2.” (pirmās nodaļas pirmās apakšnodaļas otrais paragrāfs). Paragrāfu numerācija katrā apakšnodaļā sākas no sākuma.

Virsrakstu beigās punktu neliek, bet, ja virsraksts sastāv no divām daļām, tad starp tām tiek likts kols jeb divpunkts. Atstarpe starp virsrakstu un tekstu ir 2 starprindu intervāli. Nav pieļaujams vārdu pārnese virsrakstos, kā arī virsrakstu pasvītrojums. Lappuse nedrīkst beigties ar virsrakstu.

Katra galvenā nodaļa (lielais satura rādītāja punkts) tiek sākta jaunā lapā. Apakšnodaļas (apakšpunkti) turpinās tajā pašā lapā ar 2 starprindu intervālu atstarpi. Atstarpei starp tekstu un nākošās apakšnodaļas virsrakstu ir 3 starprindu intervāli.

Katra jauna rindkopa jāsāk ar 1 cm lielu atkāpi. Rindkopas kārtu bez atstarpēm. Lappusē nedrīkst būt tikai viena teksta rinda (Opmanis, Viksna, 2013).

Visas maģistra darba lapas tiek numurētas. Titullapa, anotācijas, satura rādītāja lapa un ievada pirmā lapa numurēta netiek, taču tās tiek iekļautas kopējā lappušu skaitā. Lappuses numurs pirmo reizi tiek likts uz ievada otrās lapas. Lappušu numurēšanu beidz ar pēdējo literatūras saraksta lapu. Pielikumus lappušu skaitā neiekļauj.

Aiz punkta, komata, kā arī starp uzvārdu un iniciāli literatūras sarakstā jābūt viena piesitiena atstarpei, teksta izcēlumi (kursīvs, treknraksts, pasvītrojumi) jālieto konsekventi, nav vēlams tekstu pārblīvēt ar izcēlumiem. Par iespiedkļūdām atbild pats autors, darbā nedrīkst būt gramatiskās kļūdas (Jermolajeva u.c., 2007).

5.3. Literatūras veidi un literatūras apskata izveide

Pastāv šādi literatūras avotu veidi, ko var izmantot, rakstot maģistra darbu:

- **vispārējās atsauces** (avoti). Parasti tie ir dažādi tematiskie katalogi, datu bāzes, tematu rādītāji utt.;
- **primārās atsauces** (avoti). Oriģināli ziņojumi un/ vai pētījumu pārskati, ko sagatavojuši paši pētījuma izpildītāji (maģistra darbi, disertācijas, raksti žurnālos, konferenču referātu teksti);
- **sekundārās atsauces** (avoti). Literatūra, kuras autori paši nav veikuši pētījumu, bet secinājumus, jaunas teorētiskās atziņas un vispārinošus secinājumus izdara, pamatojoties uz literatūras – mācību grāmatu, pārskatu rakstu, enciklopēdiju, rokasgrāmatu – analīzi.

Primāros avotus var atrast (vai pasūtīt) vai nu augstskolas bibliotēkā, vai citās zinātniskajās bibliotēkās. Daudzus avotus iespējams atrast internetā, izmantojot dažādus interneta meklētājus vai iegūstot pieeju attiecīgajām datu bāzēm.

Lai atrastu visu nepieciešamo literatūru, vispirms precīzi jāformulē pētījuma mērķis un jautājumi, tad būtu rūpīgi jācaurskata sekundārie literatūras avoti, kā arī vispārējie literatūras avoti. Pēc tam tiek formulēti galvenie atslēgas vārdi (vai frāzes), kas raksturo pētāmo tēmu, un tiek sameklēti atbilstoši primārie literatūras avoti.

Rakstot maģistra darbu, tiek izmantota tikai zinātniskā literatūra. Visbiežāk tie ir raksti zinātniskos recenzētos žurnālos (angl. *peer reviewed journal*). Katrai zinātnes nozarei un apakšnozarei parasti ir izveidoti un tiek izdoti atbilstoši zinātniskie žurnāli (piemēram, *Journal of Teacher Education for Sustainability*). Zinātniskā literatūra ir arī grāmatas, ko recenzējuši citi zinātnieki, piemēram, monogrāfijas un konferenču rakstu krājumi (bet ne tēzes vai referātu anotācijas). Maģistra darbā netiek izmantota populārzinātniskā literatūra (piemēram, “Ilustrētā zinātne”, “Ilustrētā vēsture” u. tml.).

Lai sekmīgi izanalizētu zinātnisko literatūru, jāveic avotu konspektēšana jeb informācijas (sākotnējā teksta vai teksta fragmentu) pārveidošana/pielāgošana pētījuma uzdevumiem. Vienmēr ir jāfiksē:

- avota nosaukums (precīzi, t. sk. minot lapaspuses);
- autors/-i (vai redaktori, sastādītāji u. tml.);
- izdošanas gads un izdevniecība;
- rakstam – pētījuma problēma, mērķis, pētījuma jautājums/hipotēze, iss teorētiskais pamatojums, izmantotā metodoloģija (piemēram, izlases veidošanas stratēģija, dalībnieku raksturojums, datu ieguves metodes), datu analīzes metodes un galvenie rezultāti, kā arī to interpretācija un galvenie secinājumi.

Šiem pierakstiem par katru avotu vajadzētu būt īsiem. Jo vairāk precīzi atlasītas literatūras students izstudē, jo precīzāk, daudzveidīgāk, dziļāk spēj apskatīt pētījuma problēmu. Zinātnisko valodas stilu cita starpā raksturo teksta loģiskā struktūra (teksts ir veiksmīgi organizēts nodaļās un apakšno-daļās), precizitāte un skaidrība (specializētas terminoloģijas bagātīgs lietojums un emocionāli neitrāli valodas izteiksmes līdzekļi), kā arī valodas un rakstības normu stingra ievērošana. Analizējot literatūru, nav vēlams aizrauties ar citu autoru teksta burtisku pārstāstu, jāsniedz tikai tā informācija, kas nepieciešama tālākai diskusijai par izvēlēto tematu. Citātu izvēli nosaka konkrēts mērķis. Zinātniskais valodas stils nenozīmē rakstīt “sausu un sarežģīti”, bet gan “skaidri, loģiski un lakoniski”. Turklāt prasme rakstīt akadēmiski atšķiras no prasmes uzrakstīt labu sacerējumu un šī prasme ir jāattīsta (Mārtinsone u.c., 2011).

5.4. Atsauču noformējums

Atsauču noformējums maģistra darbā attiecas uz diviem aspektiem – atsaucēm pašā maģistra darba tekstā un literatūras saraksta noformējumā maģistra darba noslēgumā.

Atsauces darba tekstā

Atsauces maģistra darba tekstā lieto:

- ja maģistra darba tekstā izmantots citāts no kāda avota (šajā gadījumā norāda arī lappusi/-es šajā avotā);
- ja maģistra darba tekstā izmantots skaitlisks materiāls, tabulas, grafiki, attēli, fotogrāfijas no kāda avota (šajā gadījumā norāda arī lappusi/-es šajā avotā);
- ja maģistra darba tekstā pieminēts vai aprakstīts kāds piemērs vai vienreizējs gadījums, kas nav vispārzināms;
- ja maģistra darba tekstā tā autors saviem vārdiem izklāsta kāda cita viedokli, uzskatus, koncepciju, teoriju, pētījumos iegūtos secinājumus u. tml.;
- ja maģistra darba tekstā pieminēts kāds avots, zinātnisks pētījums, raksts, grāmata u.c.

Citāts ir **precīzs** citu autoru frāzes vai teksta fragments. Par citātiem uzskatāmi fragmenti, kuros ir septiņi vai vairāk secīgi vārdi no pirmavota. Šaubu gadījumā arī mazāka vārdu skaita gadījumā vēlams attiecīgo fragmentu citēt, tādējādi izvairoties no nepatīkšanām (Opmanis, Viksna, 2013). Precīzos citu autoru teksta fragmentus – citātus liek pēdīnās no abām pusēm un pievieno atsaucēs.

Nav ieteicams lietot pārmērīgi daudz tiešu citātu. Tie tekstā iekļaujami tikai tad, ja tie ir sevišķi nozīmīgi un nepieciešami izteiktās domas pamatošanai vai ilustrācijai.

Atsauces veido, iekavās norādot citētā vai izklāstītā avota autoru (ja tā nav, tad redaktoru, sastādītāju vai avota nosaukumu) un avota izdošanas gadu. Ja atsaucēs jānorāda divi vai vairāki avoti (nevis autori), tos vienu no otra nodala ar semikolu. Daži piemēri atsaucēm bez citātiem (idejas pārfrāzējums – bez lappušu norādes):

Personības struktūra veidojas pakāpeniski kā cilvēka sociālās attīstības produkts dažādās dzīves stadijās, individuālā veidā attīstoties un pārveidojoties viņa sabiedriskajai iedabai (Karpova, 1994).

Zināmā mērā skolotāji šos uzskatus iegūst no savas pieredzes, vērojot savu skolotāju darbu, būdami vēl skolēnu lomā (Thompson, 1984).

Attiecībā uz mākslas darbu iepazīšanu pedagoģiskajā praksē Dmitrijs Ļeontjevs akcentē divas pieejas (Леонтьев, 1998).

Ja avota autors jau ir ietverts teikumā un attiecīgais avots ir latviešu valodā, iekavās norāda vienīgi avota izdošanas gadu. Ja avots ir svešvalodā, iekavās atkārtoti arī autora uzvārdu oriģinālvalodā un gadu. Lūk, daži piemēri atsaucēm bez citātiem (idejas pārfrazējums – bez lappušu norādes) šāda veida atsaucēm:

Kā uzsver Ģingulis (2005), lielākās grūtības, mācoties matemātiku, rada ne jau spēju trūkums vispār, bet iepriekšējās negatīvās pieredzes “noslāņojumi”, kas izsauc nepatiku, rada stresa situācijas, kurās cilvēks nevar parādīt savu labāko iespējamo sniegumu.

Lai vispārinātu jebkura kvalitatīvā pētījuma dizaina ietvaros veiktu KDA, var izmantot Mailza un Hubermana (Miles, Huberman, 1994) izdalītos trīs galvenos KDA posmus.

Ja maģistra darba tekstā tiek izmantots citāts, atsaucies darba tekstā noformē šādi:

Grāmatā “Psiholoģisko testu un aptauju konstruēšana un adaptācija” tiek norādīts, ka “kvantitatīvi mērīt kādu pazīmi nozīmē atbilstoši noteiktiem likumiem skaitliski novērtēt pazīmes daudzumu” (Raščevska, 2005, 97).

Traktējot personisko jēgu kā vienu no apziņas apjēgtiem komponentiem, Vasiļuks norāda, ka tās jutekliskā substance apziņā ir emocijas – “emocijas ir apjēgta un emocionāla personiskā jēga” (Василюк, 1993, 11).

Literatūras saraksta noformējums

Avotus literatūras sarakstā nenumurē.

Katram avotam literatūras sarakstā tiek uzrādīta šāda informācija:

Ja avotam var atrast konkrētu autoru/s vai citas atbildīgās personas:

- autors (tie var būt viens vai vairāki autori, grāmatas sastādītājs vai sastādītāji, redaktors vai redaktori utt.);
- avota izdošanas gads;
- avota nosaukums;
- avota izdošanas vieta;
- ziņas par izdevniecību vai izdevējiem;
- ziņas par lappušu skaitu, ja izmantotais avots ir raksts no žurnāla vai cita krājuma.

Ja avotam nevar atrast konkrētu autoru/s vai citas atbildīgās personas:

- avota nosaukums;
- avota izdošanas gads;
- avota izdošanas vieta;
- ziņas par izdevniecību vai izdevējiem.

Ja viens autors. Autora uzvārds, Iniciālis. (Izdošanas gads). *Publikācijas nosaukums.* Izdošanas vieta: Izdevniecība.

Gergen, K. J. (2009). *An invitation to social construction* (2nd ed.). London: Sage.

Gudjons, H. (1998). *Pedagoģijas pamatatziņas*. Rīga: Zvaigzne ABC.

Thompson, M. (2003). *Philosophy of mind*. Chicago: Hodder Headline.

Лисина, М. И. (2009). *Формирование личности ребенка в общении*. Санкт-Петербург: Питер.

Ja divi autori. Autorus raksta, atdalot tos ar komatu, pārējais tā, kā iepriekš.

Kroplijs, A., Raščevska, M. (2004). *Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs*. Rīga: RaKa.

Winch, C., Gingell, J. (1999). *Key concepts in the philosophy of education*. London: Routledge.

Мартин, Б., Рингхэм, Ф. (2009). *Словарь семиотики*. Москва: УРСС.

Ja trīs un vairāk autori. Raksta pirmā autora uzvārdu un iniciāli, tad u.c. un pārējo tā, kā iepriekš.

Dombrovskis, V. u.c. (2013). *Pirmsskolas vecuma bērna sagatavošana skolai: konsultācijas, rekomendācijas, attīstošais darbs*. Rīga: Zvaigzne ABC.

Upmale, S. u.c. (2008). *Skolas vecuma bērnu un pusaudžu veselība*. Rīga: Sabiedrības veselības aģentūra.

Gang, P. S., etc. (1992). *Conscious education. The bridge to freedom*. Atlanta: Dagaz Press.

Сластенин, В. и др. (2002) *Педагогика*. Москва: Издательский центр «Академия».

Ja ir redakcijā vai ir sastādītāji. Redaktora/-u vai sastādītāja/-u uzvārds un iniciālis, tad (red.) vai (sast.), (Izdošanas gads). *Avota nosaukums*. Izdošanas vieta: Izdevniecība.

Mārtinsons, K., Pipere, A. (red.). (2011). *Ievads pētniecībā: stratēģijas, dizaini, metodes*. Rīga: RaKa.

Craig, E. (Ed.). (2005). *Encyclopedia of philosophy*. London: Routledge.

Большой психологический словарь. (2006). Под ред. Б. Г. Мещерякова, В. П. Зинченко. Санкт-Петербург: Прайм-ЕВРОЗНАК.

Izņēmums: ja grāmata ir krievu valodā un tai nav norādīts autors, bet ir sastādītājs vai redaktors, vispirms raksta avota nosaukumu, izdošanas gadu,

tad redaktoru/-s vai sastādītāju/-s, avota izdošanas vietu un izdevniecību (skat. paraugā).

Ja raksts ir no kāda žurnāla. Autora uzvārds, Iniciālis. (Izdošanas gads). Raksta nosaukums. *Žurnāla nosaukums (angļu valodā lieto vārdu lielos sākumburtus)*, sējums (numurs), lappuses (no – līdz).

Guseva, S., etc. (2012). Sustainability designed learning environment for preschool children: The case of Latvia. *The International Journal of Early Childhood Learning*, 4(19), 15–26.

Wang, M. T., Eccles, J. S. (2012a). Adolescent behavioral, emotional, and cognitive engagement trajectories in school and their differential relations to educational success. *Journal of Research on Adolescence*, 22, 31–39.

Wang, M. T., Eccles, J. S. (2012b). Social support matters: Longitudinal effects of social support on three dimensions of school engagement from middle to high school. *Child Development*, 83, 877–895.

Pipere, A., Lepik, M. (2013). Job satisfaction, beliefs and instructional practice: The case of Latvian and Estonian mathematics teachers. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 11(1), 167–192.

Алиева, Т. (1996) Как ребёнок воспринимает художественную литературу. *Дошкольное воспитание*, 5, 79–84.

Ja raksts ir no kāda krājuma. Autora uzvārds, Iniciālis. (Izdošanas gads). Raksta nosaukums. Grām.: (vai In: ja darbs ir angļu vai vācu valodā) *Krājuma nosaukums* / Iniciālis un uzvārds redaktoram vai sastādītājam. Izdošanas vieta: Izdevniecība, lappuses (no – līdz). Šāda veida atsauces noformējuma nianšes angļu un krievu valodā skat. paraugā.

Rutka, L. (2009). Pedagoģa psiholoģiskā kompetence. Grām.: *Latvijas Universitātes Raksti 747. sēj. Pedagoģija un skolotāju izglītība* / I. Žoglas redakcijā. Rīga: Latvijas Universitāte, 170.–182. lpp.

Vorobjovs, A. u.c. (2012). Daugavpils Universitātes psiholoģijas studiju programmas un ievērojamākie mācībspēki. Grām.: *Psiholoģija Latvijā: psihologi, izglītība, profesionālā darbība* / K. Mārtinsones redakcijā. Rīga: RaKa, 170.–201. lpp.

Hannula, M. S., etc. (2013). Mathematics teachers' beliefs and schools' micro-culture as predictors of constructivist practices in Estonia, Latvia and Finland. In: A. Lindmeier, A. Heinze (Eds.), *Proceedings of the 37th Conference of the International Group for the Psychology of Mathematics Education* (Vol. 2, pp. 433–442). Germany, Kiel: PME.

Шпаковский, В. В. (2004). Проблемы использования принципа синергизма в управлении. В сб. материалов междунар. науч. конф., Белгород, 3–5 дек. 2003 г., БГТУ им. В.Г. Шухова, гл. ред. Г.А. Котельников. Белгород, с. 166–172.

Ja citāts vai izmantotā doma atrodas krājuma konkrētā nodaļā, tad atsaucēs ir jānorāda nevis viss krājums kopumā, bet tieši konkrētais autors un viņa nodaļa šajā krājumā (norādot nodaļas lappuses).

Ja ir raksts no kāda laikraksta. Autora uzvārds, Iniciālis. (Izdošanas gads). Publikācijas nosaukums. *Laikraksta nosaukums*, izdošanas datums, sējums (numurs), lappuses (no – līdz).

Driķe, N. (2007). Kurzemē top pirmā universitāte. *Diena*, 11. aprīlis, Nr. 84, 5. lpp.

Zelmenis, M. (2003). Kur paliek darbaspējas? *Kvalitāte*, Nr. 5, 14.–16. lpp.

Ja avots ir publicēts elektroniski. Autora uzvārds, Iniciālis (vai arī kolektīvais autors, kas publikāciju sagatavojis). (Izdošanas gads). *Publikācijas nosaukums*. Norāde, ka materiāls ņemts no interneta, minot datumu, kad tas aplūkots, un sniedzot dota materiāla interneta adresi.

Saleniece, I. (2010). *Maini skatu uz mainīgo pasauli*. Sk. internetā 23.03.2013. http://www.skolaskasateliti.lv/files/maini_skatu_uz_mainigo_pasauli.pdf

Suler, J. (n.d.). *The psychology of cyberspace*. Sk. internetā 23.05.2012. <http://www.rider.edu/users/suler/psycyber/psycyber.html>

Izglītības un Zinātnes ministrija. (2014). *Pedagogu skaits pamata un vidējā vispārējā izglītībā*. Sk. 05.09.2014. <http://izm.izm.gov.lv/registri-statistika/statistika-vispareja/11873.html>

5.5. Tabulu un attēlu noformējums

Gan maģistra darbā izmantotās izlases raksturojumu, gan iegūtos rezultātus (gan kvantitatīvos, gan kvalitatīvos), gan citus datus var atainot tabulās vai attēlos.

Tabulu noformējums

Katrai tabulai ir savs kārtas numurs un virsraksts. Tabulu virsrakstam jābūt horizontāli centrētam, treknrakstā (12 punkti), tā beigās punktu neliiek. Tabulas tekstā burtu lielums var būt 11 pt. Tabulu veidojošo līniju biezums – $\frac{1}{4}$, fona tonējumu nelieto. Virsrakstam ir precīzi un īsi jāatspoguļo tabulā ietvertā informācija, sniedzot atbildes uz jautājumiem: kas, kur, kad, kādās mērvienībās utt. Tabulas numurē katras nodaļas ietvaros, izmantojot dubulto numerāciju (nodaļas numurs un tabulas kārtas skaitlis, piemēram, 1.2., 2.3.). Starp tekstu un tabulas virsrakstu, kā arī starp tabulas virsrakstu un pašu tabulu jāatstāj viena brīva teksta rinda.

Tabulas izmēriem jāsakrīt ar pamatteksta robežām. Tabula var turpināties arī nākošajās lappusēs, bez virsraksta, bet ar norādi *tabulas turpinājums* vai *tabulas nobeigums*. Tabulas “galva” ir jāatkārto katrā lappusē.

Tabula sastāv no sakārtotām rindām (horizontāli) un kolonnām (vertikāli). Lai gan visbiežāk nosaukumi tiek doti kolonnām, noteiktos gadījumos tiek nosauktas ne tikai kolonnas, bet arī rindas (skat. 3. tabulu).

Tabulas rindās pirmos vārdus raksta ar lielo burtu, pakārtotajās rindās – ar mazo. Neveido tabulas, kurām rindu un kolonnu skaits ir mazāks par trim. Visām tabulas šūnām (rindu un kolonnu krustpunktiem) jābūt aizpildītām. Skaitliskās informācijas precizitātei visas tabulas robežās jābūt vienādai. Mērvienības vienmēr sniedz tabulas kolonnas augšējā šūnā un tās nav jāatkārto katrā tabulas šūnā. Ja kādu no tabulas rindām (kolonnām, šūnām) nav paredzēts aizpildīt, tad tajā jāievelk svītriņa vai jānorāda attiecīgais teksts “nav datu”. Ja tabula ir aizgūta no cita autora darba, tabulas nosaukuma beigās ir jāsniedz atsauce. Īpaši lielas un sarežģītas tabulas ieteicams ievietot pielikumā. Tabulām ir jābūt saprotamām, arī nelasot nodaļas tekstu. Tekstā ir jāsniedz atsauce uz tālāk sekojošām tabulām, piemēram, (skat. 3.4. tab.). Darba tekstā tabulas saturs nav detalizēti jāpārstāsta, visi tabulā redzami skaitliskie dati nav vēlreiz jānosauc un sīki jāapraksta tekstā. Tekstā jāakcentē tikai tabulā sniegtās informācijas galvenie aspekti un kopīgās tendences. Tekstā nevajadzētu iekļaut vairākas tabulas pēc kārtas, nesniedzot vismaz nelielu katras tabulas raksturojumu (pirms vai pēc katras tabulas).

Tālāk sniegta dažāda satura un noformējuma tabulu paraugi (skat. 5.5.1., 5.5.2. un 5.5.3. tab.).

5.5.1. tabula. Daļēji strukturētu ekspertu interviju dalībnieku raksturojums (N = 7) (Puncule, 2013, 37)

N. p. k.	Eksperta vārds	Dzimums	Darba stāžs (gados)	Darba vieta
1.	Aina	Sieviete	13	Daugavpils Universitāte
2.	Kristīne	Sieviete	16	Daugavpils Universitāte
3.	Ieva	Sieviete	17	Daugavpils Universitāte
4.	Anna	Sieviete	15	Daugavpils Universitāte
5.	Jūlija	Sieviete	13	Daugavpils Vienības pamatskola
6.	Linda	Sieviete	19	Daugavpils Saskaņas pamatskola
7.	Zane	Sieviete	14	Daugavpils 12. vidusskola

5.5.2. tabula. Augsti motivēta 1. kursa studenta (profesionālā joma – tulkis) intervijas datu kvalitatīvā kontentanalīze (Kučinska, 2009, 61)

Satura vienības	Kategorijas	Jēdzieni
Mācību ziņā nav problēmu Lielu slodzi studijās neizjūtu Noteikti izvēlētos to pašu profesionālo jomu Valodas patīk kopš bērnības	Augstas priekšzināšanas izvēlētajā profesionālajā jomā Apmierinātība ar studiju slodzi Noteiktas intereses	Pareizas profesionālās izvēles apzināšanās
Nav viegli atrast darbu Augsts atalgojums nodrošina pilnvērtīgu dzīvi Atalgojums dod iespēju apmeklēt valodu kursus	Tiekšanās pēc materiālajām vērtībām Finansiālā faktora priekšrocību apzināšanās	Finansiālā faktora nozīmīgums
Plašas perspektīvas ļauj strādāt vairākās darbavietās Nav jāuztraucas par darba atrašanu Valodu pazinējiem lielākas perspektīvas	Darbavietas saglabāšanas garantijas Vajadzība pēc stabilitātes Darba tirgus tendēncu apzināšanās	Pozitīvu darba tirgus tendēncu un perspektīvu apzināšanās

Satura vienības	Kategorijas	Jēdzieni
Saskarsme ar cilvēkiem sva- rīga darba meklēšanā Labs veids valodu apguvē ir sarunas ar tūristiem Zināšanas paver lielas per- spektīvas Prestižs palielina iespējas iegūt darbu starptautiskajā līmenī	Perspektīvu apzinā- šanās Orientācija uz sasniegumiem	
Jaunu zināšanu, pieredzes ieguve Paplašināt redzesloku Interesē citu valstu kultūra Pašrealizācijas iespējas	Vajadzība pēc jau- nām zināšanām Vajadzība pēc paš realizācijas	Atvērtība jaunajam un pašrealizācija
Kontakti ar ievērojamām pasaules cilvēkiem Iesaistišanās starptautiskajās organizācijās Profesijas prestižs	Nepieciešamība veikt nozīmīgu darbu	Vajadzība pēc paš- cieņas un apkārtejo atzinības gūšanas

5.5.3. tabula. Matemātiskā “es” faktoru (trauksmainības, es-koncepcijas un pašefektivitātes) centrālās tendences rādītāji un atšķirību statistiskās nozīmības līmeņi skolēniem no pilsētām un mazpilsētām/laukiem (Kvedere, 2015, 88)

Matemātiskā “es” faktori	Dzīvesvieta				<i>p</i>
	Pilsēta		Mazpilsēta/lauki		
	Mediāna	Vidējais rangs	Mediāna	Vidējais rangs	
Matemātiskā trauksmainība	2,20	1578	2,13	1485	0,003
Matemātiskā es-koncepcija	2,50	1485	2,50	1592	0,001
Matemātiskā pašefektivitāte	2,75	1447	2,75	1633	<0,001

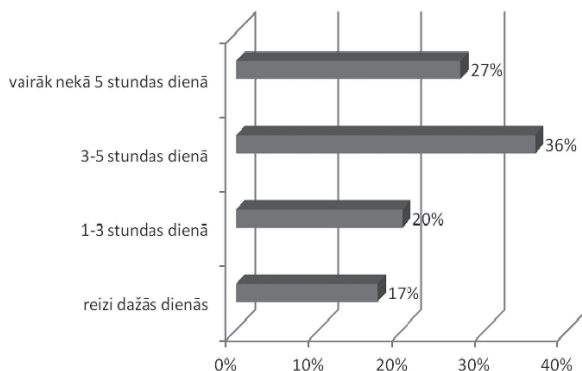
Attēlu noformējums

Visas ilustrācijas (fotogrāfijas, shēmas, grafikus, diagrammas, skices, zīmējumus), kas ietver vizuālus elementus, sauc par attēliem, un tos, tāpat kā tabulas, numurē katras atsevišķas nodaļas ietvaros, piemēram, 3.1. attēls – pirmais attēls trešajā nodaļā. Attēla numurs un nosaukums tiek uzrādīts zem katra attēla (centrēts, treknrakstā, 12 punkti). Nosaukuma beigās punktu neliek. Attēla nosaukumam jābūt īsam, bet informatīvam, jāpaskaidro visi apzīmējumi un saīsinājumi. Ja attēls ir aizgūts no cita autora darba, attēla nosaukuma beigās ir jāsniedz atsauce.

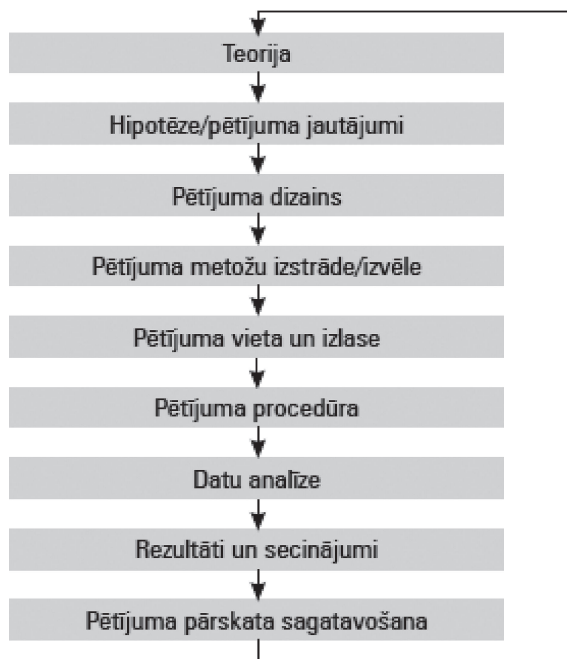
Attēliem ir jābūt saprotamiem, nelasot paskaidrojumus nodaļas tekstā. Tāpat kā gadījumā ar tabulām, tekstā jāsniedz atsauce uz tālāk sekojošiem attēliem, piemēram, skat. 3.1. attēlu. Darba tekstā attēla saturs nav detalizēti jāapraksta, ja attēlā iekļauti skaitliskie dati, tekstā tie visi nav vēlreiz jānosauc un sīki jāapraksta. Tekstā jāakcentē tikai attēlā sniegtās informācijas galvenie aspekti un kopīgās tendences. Gan skaitlisko, gan tekstuālo datu atspoguļošanai attēlus izmanto tajos gadījumos, ja šo pašu datu atainojums tekstā vai tabulās būtu neērts, grūti uztverams, nepārskatāms utt.

Attēlu (grafiku, diagrammu) liknēm un stabiņiem ir jābūt viegli atšķiramiem, fona tonējumu nelieto. Vienā attēlā nevajadzētu apvienot vairāk par 3–4 liknēm vai 3–4 dažādus mainīgos atspoguļojošus stabiņus. Tekstā attēlus jāievieto tajā pašā lapā, kur tie pirmo reizi pieminēti, vai arī nākamajā lapā.

Tekstā nevajadzētu iekļaut vairākus attēlus pēc kārtas, nesniedzot vismaz nelielu katra attēla raksturojumu (tieši pirms vai pēc attēla). Dažāda satura attēlu paraugus skat. 5.5.1., 5.5.2. un 5.5.3. attēlā.

5.5.1. attēls. Jauniešu pie datora pavadītais laiks (N=100)
(Cibiņa, 2012, 22)

5.5.2. attēls. Kvantitatīvā pētījuma struktūra un process
(modificēts pēc Bryman, Bell, 2003, 155)

5.5.3. attēls. Āra nodarbība dabaszinībās projekta ietvaros

6. MAĢISTRA DARBA IESNIEGŠANAS KĀRTĪBA

Pirms darba iesniegšanas vadītājam studējošajam būtu vēlreiz rūpīgi jāpārskata savs darbs, pārbaudot visu tā struktūras, satura un noformējuma detaļu atbilstību prasībām. Šajā pārbaudē var izmantot darba noformējuma kontrolsarakstu un izplatītāko kļūdu un problēmu skaidrojumu.

➡ *Skat. 10. un 11. pielikumu.*

Studējošā pienākumi:

- kad saņemta darba vadītāja piekrišana un darba gatavības apstiprinājums, izdrukāt maģistra darba divus eksemplārus un iesiet tos (vienu no tiem termolīmētajā iesējumā);
- parakstīt (pēdējā lappusē) abus maģistra darba eksemplārus, apliecinot darba originalitāti;
- iesniegt iesietos darba eksemplārus vadītājam parakstīšanai;
- maģistra darba elektronisko kopiju studējošais sagatavo kā vienu dokumentu PDF (Portable document format) formātā un augšupielādē DUISā, izmantojot savu lietotājevārdu un paroli;
- PDF kopija jā saglabā ar nosaukumu, ko veido DU identifikators – divu burtu kods – DU, apakšsvītras simbols, noslēguma darba aizstāvēšanas gads (4 cipari), apakšsvītras simbols, vārds, apakšsvītras simbols, uzvārds, apakšsvītras simbols un zinātnisko darbu identifikators: magdarbs, piem.: DU_2014_gunars_mednis_magdarbs. Faila nosaukums nedrīkst ietvert diakritiskās zīmes (mikstinājuma zīmes, garumzīmes, šņāceņa zīmes) un kirilicas burtu zīmes;
- saskaņā ar gala/Valsts pārbaudījumu sarakstu Izglītības un vadības fakultātes administrācija nosaka katrai studiju programmai noslēguma darbu augšupielādēšanas termiņu (ne vēlāk kā piecas darba dienas pirms maģistra darba aizstāvēšanas), šo grafiku pēc apstiprināšanas fakultātes Domes sēdē iesniedz DU bibliotēkas atbildīgajai personai;
- pēc elektroniskās kopijas augšupielādēšanas studējošais iesniedz maģistra darba divus eksemplārus (viens no kuriem ir termolīmējumā) katedrā/institūtā līdz tās/tā noteiktajam noslēguma darbu iesniegšanas termiņam.

Katedras/institūta darbiniekam/programmas sekretāram, pieņemot maģistra darbu iesietā veidā papīra formātā, jāpārlicinās, ka darbs ir ievietots DUISā, ka maģistra darba abu eksemplāru pēdējā lapā ir gan darba autora, gan darba vadītāja paraksti.

Darba vadītāja pienākums ir parakstīt maģistra darba eksemplārus, apliecinot, ka maģistra darbs pēc satura un apjoma atbilst maģistra darbam izvirzītajām prasībām, ir darba autora patstāvīgs rezultāts, uzrakstīts labā valodā, un darbs tiek rekomendēts aizstāvēšanai.

Maģistra programmas sekretāra pienākumi:

- pierēģistrēt iesniegtā maģistra darba eksemplārus;
- pārbaudīt parakstu esamību maģistra darba eksemplāru pēdējā lapā;
- pārbaudīt, vai maģistra darba elektroniskā versija ir augšupielādēta DUIS.

7. MAĢISTRA DARBA VĒRTĒŠANA

7.1. Darba vērtēšanas kārtība

Maģistra darba vērtējumu nosaka trīs aspekti – darba vadītāja atsauksme par darbu, recenzenta vērtējums un studenta aizstāvēšanās. Svarīgākais no tiem ir recenzenta vērtējums (10 ballu sistēmā).

Maģistra programmas direktors nosaka maģistra darbu aizstāvēšanas datumu atbilstoši maģistra programmas studiju grafikam. Maģistra darbu recenzentus nozīmē attiecīgās katedras/institūta vadītājs, kurš plāno struktūrvienības docētāju akadēmisko slodzi attiecīgā studiju gada sākumā. Vismaz **piecas darba dienas** pirms maģistra darba aizstāvēšanas recenzents saņem maģistra darbu recenzēšanai.

Darba recenzents izstrādā saņemtā darba recenziju un ne vēlāk kā vienu dienu pirms aizstāvēšanās dod iespēju ar uzrakstīto recenziju iepazīties maģistra grāda pretendenta. Recenziju var saņemt tieši no recenzenta, elektroniskā veidā vai ar maģistra programmas sekretāres starpniecību.

7.2. Darba vērtēšanas kritēriji

Recenzenta aizpildītās veidlapas paraugu skat. 9. pielikumā.

➡ *Skat. 9. pielikumu.*

Šeit nosauksim galvenos darba vērtēšanas kritērijus, ko kvantitatīvi un kvalitatīvi izvērtē recenzents:

1. Izvēlētās tēmas aktualitātes pamatojuma kvalitāte.
2. Zinātnisko kategoriju formulējums un to saikne ar darba nosaukumu un secinājumiem.
3. Darba teorētiskās daļas kvalitāte:
 - Teorētiskā daļa saskaņota ar izvēlēto tēmu un zinātniskajām kategorijām.
 - Teorētiskajā daļā izmantoto literatūras avotu daudzums un atbilstība tēmai.

- Teorētisko nostādņu dažādības izvērtējums.
 - Atziņu apkopošanas un kritiskās analīzes prasmes.
 - Savas teorētiskās un metodoloģiskās nostādnēs skaidrība.
 - Metodisko piedāvājumu vērtība un kvalitāte.
4. Darba pētnieciskās daļas kvalitāte:
 - Pētnieciskās daļas struktūra.
 - Pētījuma problēmai atbilstošu pētījuma metožu izvēle.
 - Pētījumam atbilstošas pētījuma vides un izlases izvēle.
 - Iegūto datu apkopojums un interpretācija.
 - Pētījuma zinātniskais stiprums un tā pamatojums.
 - Pētnieciskās ētikas principu ievērošana.
 5. Darba zinātniskā novitāte un praktiskā nozīmība:
 - Ideju oriģinalitāte.
 - Rezultātu praktiskā pielietojamība.
 6. Darba valoda un materiāla izklāsts (stils, skaidrība, precizitāte, loģika).
 7. Darba atbilstība vispārīgām prasībām un noformējums:
 - Darba apjoms.
 - Darba tehniskais noformējums (teksta, attēlu un tabulu noformējums).
 - Atsauču kvalitāte un noformējums tekstā un literatūras sarakstā.
 - Pielikumi un to kvalitāte.

Recenzents norāda arī to, kas darbā ir īpaši izdevies, izvirza diskutējamus jautājumus, piezīmes, sniedz ieteikumus. Tiek norādīts, cik lielā mērā darbs atbilst izvirzītajām prasībām un vai tas ir gatavs aizstāvēšanai. Recenzijas noslēgumā recenzents iesaka darba vērtējumu ballēs (10 ballu sistēmā).

Arī pats darba autors un viņa vadītājs var ņemt vērā šos kritērijus gan visā darba tapšanas procesā, gan izvērtējot darba gatavību iesniegšanai.

Darba vadītāja aizpildītās atsauksmes veidlapu skat. 8. pielikumā. Tajā viņš īsi raksturo pētījuma autora attieksmi pret darbu maģistra darba tapšanas procesā, studenta sadarbības ar darba vadītāju īpatnības un sniedz citus komentārus, piezīmes, ieteikumus saistībā ar pētījuma tapšanas procesu, pašu maģistra darbu, kā arī studenta nākotnes perspektīvām. Arī darba vadītājs atsauksmes noslēgumā iesaka darba vērtējumu ballēs (10 ballu sistēmā).

➡ *Skat. 8. pielikumu.*

7.3. Darba recenzenta pienākumi un atbildība

Pēc darba reģistrēšanas maģistrantūras programmas sekretārs **ne vēlāk kā piecas dienas pirms** paredzētās darba aizstāvēšanas dienas nodod darbu recenzentam, kurš raksta recenziju valsts valodā saskaņā ar recenzijas veidlapas kritērijiem. Tās noslēgumā recenzents norāda, kas darbā ir īpaši izdevies, svarīgs, kā arī norāda diskutējamos jautājumus, sniedz piezīmes, ieteikumus par darba tālāko izmantošanu, uzlabošanas iespējām, darba autora tālākām zinātniskās darbības perspektīvām u.c. Ja recenzents pats nepiedalās maģistra darbu aizstāvēšanas sēdē, viņa recenzija tiek nolasīta publiski un ierosinātie jautājumi tiek uzdoti maģistra grāda pretendenta.

Viens no recenzenta darba pamatuzdevumiem ir saprast, kas recenzējamā darbā ir svarīgs, kas mazāk svarīgs, kā arī, kas ir darba galvenais rezultāts. Protams, recenzenta darbs tiek jūtami atvieglots, ja darba autors ir skaidri norādījis (parasti secinājumos) uz tiem sasniegumiem, ar kuriem lepojas visvairāk (Opmanis, Viksna, 2013).

Ne vēlāk kā dienu pirms paredzētās maģistra darba aizstāvēšanas dienas recenzentam jānodod iespēja ar rakstisko recenziju iepazīties recenzējamā darba autoram un jāatdod recenzijas eksemplārs programmas sekretāram. Studentam iesniegtā recenzija no pilnās recenzijas var atšķirties tikai ar to, ka maģistra grāda pretendenta var nebūt redzama recenzenta ieteiktā atzīme.

8. MAĢISTRA DARBA AIZSTĀVĒŠANA

Maģistra darba gala vērtējums tiek iegūts maģistra darba aizstāvēšanas procesā. Tiesības kārtot Gala/Valsts pārbaudījumus ir studējošajiem, kuri pilnībā izpildījuši studiju programmas prasības. Šo studējošo saraksts pirms pārbaudījumu sākuma pēc fakultātes dekāna ierosinājuma tiek iesniegts Studiju daļā un apstiprināts ar rektora rīkojumu.

Maģistra darbu nevar virzīt aizstāvēšanai Gala/Valsts pārbaudījumu komisijā, ja:

- 1) darbam ir prasībām neatbilstošs apjoms;
- 2) darbā ir būtiskas noformējuma problēmas;
- 3) students nav ievērojis noteikto iesniegšanas procedūru;
- 4) saņemta negatīva darba vadītāja atsauksme;
- 5) saņemts negatīvs recenzenta slēdziens.

Maģistra darba aizstāvēšana notiek atklātā maģistra darbu aizstāvēšanas sēdē, kurā var piedalīties arī citi studējošie, programmas docētāji, darba vadītāji un recenzenti. Studiju programmas direktors apstiprina gala/Valsts pārbaudījumu komisijas sastāvu Izglītības un vadības fakultātes Domē ne vēlāk kā 30 darba dienas pirms pirmā pārbaudījuma. Gala/Valsts pārbaudījumu komisija tiek izveidota vismaz piecu cilvēku sastāvā, trīs no kuriem ir darba devēji, divi ir programmas īstenošanā iesaistītie docētāji.

Gala/Valsts pārbaudījumus pieņem komisijas, kuras pēc fakultāšu ieteikuma apstiprina DU rektors. Komisijas tiek veidotas katrai studiju programmai vienam studiju gadam. To sastāvu jāiesniedz Studiju daļā ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms pārbaudījumu uzsākšanas.

Gala/Valsts pārbaudījumu komisijas sastāvā profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmās ir vadītājs, vadītāja vietnieks, vismaz trīs locekļi. Komisijas vadītājs un vismaz puse no komisijas sastāva ir nozares profesionālo organizāciju vai darba devēju pārstāvji. Komisijas sekretārs ir fakultātes/katedras/institūta vispārējā personāla pārstāvis bez balsstiesībām.

Gala/Valsts pārbaudījumi notiek DU studiju procesa grafikā paredzētajā laikā pēc fakultātes apstiprināta pārbaudījumu saraksta, kas komisijas

locekļiem un studējošajiem jāpaziņo ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms pārbau-
dījuma.

Studējošo aizstāvēšanās secība tiek noteikta vai nu pēc iepriekš sagatavota
saraksta, vai pēc iepriekšējas norunas.

Pirms maģistra darba aizstāvēšanas sēdes komisijas rīcībā jābūt:

- termolimētos vākos iesietajam maģistra darbam ar parakstītu dokumen-
tāro lapu;
- vadītāja rakstiskai atsauksmei;
- rakstiskai recenzijai.

Maģistra darba aizstāvēšana notiek klātienē, tādēļ studējošā piedalīšanās
aizstāvēšanas sēdē ir obligāta. Lai mazinātu iespējamo stresu aizstāvēšanās
laikā un labāk izprastu aizstāvēšanās sēdes norises gaitu, darba autoram
vēlams piedalīties arī kādā maģistra darbu aizstāvēšanas sēdē pirms sava
darba aizstāvēšanas.

Maģistra darba aizstāvēšana notiek šādā kārtībā:

1. Maģistra darba prezentācija. Maģistra darba autoram tiek dots laiks
(ne vairāk kā 10 minūtes) sava darba prezentācijai. Parasti tiek veidota dator-
prezentācija, bet papildus drīkst izmantot arī citus uzskates līdzekļus (rakstīt
uz tāfeles, rādīt videoierakstus, papildināt prezentāciju ar izdales materiāliem
utt.) Pirms sēdes ir vēlams pārliecināties, ka nepieciešamie līdzekļi telpā ir
pieejami. Datorprezentāciju vēlams pirms sēdes sākuma uzkopēt uz datora
darbvirsmas un pārliecināties, ka tā strādā korekti.

Iespējamā prezentācijas struktūra varētu būt šāda:

- maģistra darba tēmas izvēles pamatojums;
- maģistra darba aktualitāte, novitāte un problemātika;
- maģistra darba zinātniskās kategorijas;
- teorētiskā daļa (galvenās idejas un teorijas);
- pētījuma daļa (metodes, vide un izlase, datu vākšana, apstrāde, interpre-
tācija);
- secinājumi par visu maģistra darbu kopumā;
- maģistra darba priekšlikumi, rekomendācijas (ja nepieciešams).

Pirms publiskās uzstāšanās vēlams izmēģināt to mierīgos apstākļos ar
laika kontroli. Vienlīdz slikts ir gan pārmērīgi garš ievads ar tēmas izvēles
pamatojumu un aktualitāti, neatstājot pietiekami daudz laika saturīgajai
daļai, gan liels slaidu daudzums, kas liek tos ātri vienu pēc otra nomainīt,

neļaujot klausītājam veltīt pietiekamu laiku katram no tiem. Vēlams piedomāt pie izklāsta secīguma un loģiskuma. Iespējams, ka prezentācijai atvēlētā ierobežotā laika dēļ kādu darba rezultātu labāk tikai pieminēt, tajā pašā laikā koncentrējoties tikai uz vērtīgākajiem rezultātiem (Opmanis, Viksna, 2013).

2. Jautājumi un atbildes. Pēc prezentācijas komisijas locekļi un citi sēdes dalībnieki uzdod darba autoram jautājumus. Šī ir būtiska darba aizstāvēšanas daļa. Ja kādam kaut kas ir palicis neskaidrs vai arī kāda autora doma vai rezultāts šķiet diskutabls, šī ir iespēja darba aizstāvēšanas kontekstā to viņam pajautāt. Savukārt autors var nodemonstrēt situācijas pārzināšanu un spēju pārliecināši un precīzi atbildēt uz jautājumiem. Uz jautājumiem jāatbild tūlīt pēc to uzdošanas. Šī aizstāvēšanās daļa var ilgt 20–30 minūtes.

3. Darba vadītāja runa (ieteicamais laiks – līdz 5 minūtēm) un jautājumi vadītājam. Savā runā darba vadītājs raksturo izvēlētajās tēmas aktualitāti, vērtē studējošā attieksmi pret darbu, savu un studējošā sadarbību, problēmas, iesniegtā darba kvalitāti un sasniegtos rezultātus. Savu uzstāšanos darba vadītājs parasti pabeidz ar vārdiem: “Uzskatu, ka darbs atbilst maģistra darbam izvirzītajām prasībām un ir vērtējams ar pozitīvu atzīmi”. Ieteicamā atzīme 10 ballu sistēmā atklātā veidā parasti tiek minēta rakstiskajā atsauksmē. Tai var būt gan viena konkrēta vērtība (piemēram, “labi”), gan var būt norādīts vēlamais diapazons (piemēram, “ne zemāk kā 8 (ļoti labi)”). Ja darba vadītājs nepiedalās sēdē, rakstisko atsauksmi nolasa komisijas sekretārs.

4. Darba recenzenta uzstāšanās (ieteicamais laiks – līdz 10 minūtēm) un jautājumi darba autoram. Recenzents var vai nu nolasīt savu sagatavoto recenziju, vai minēt tikai svarīgākos recenzijas aspektus un paust savu attieksmi brīvā tekstā. Ņemot vērā, ka studējošais ir iepazinies ar rakstisko recenziju un ir varējis lielu daļu aizrādījumu ņemt vērā, gatavojot savu uzstāšanos, recenzents var atzīmēt, kādi prezentācijā redzētie aspekti atšķiras no rakstītā darba. Līdzīgi kā darba vadītājs, arī recenzents savu uzstāšanos parasti beidz ar vārdiem: “Uzskatu, ka darbs atbilst maģistra darbam izvirzītajām prasībām un ir vērtējams ar pozitīvu atzīmi”. Tāpat kā darba vadītājs savā rakstiskajā atsauksmē, recenzents atzīmi 10 ballu sistēmā ieraksta recenzijā. Ja recenzents uzskata, ka iesniegtajam darbam ir tādi trūkumi, kas neļauj to uzskatīt par pilnvērtīgu maģistra darbu, recenzijas noslēgumā parasti izskan frāze: “Uzskatu, ka darbs neatbilst maģistra darbam izvirzītajām prasībām un nav vērtējams ar pozitīvu atzīmi”. Ja recenzents nepiedalās sēdē, rakstisko recenziju nolasa komisijas sekretārs. Darba autors atbild uz recenzenta izvirzītajiem vai sekretāra nolasītajiem jautājumiem. Pēc atbilžu saņemšanas recenzents

vai komisija apstiprina savu apmierinātību ar atbilžu saturu vai uzdod papildu vai precizējošus jautājumus.

5. Diskusija. Tajā var piedalīties visi sēdes dalībnieki, īsi izsakot savu viedokli un galvenokārt uzdodot jautājumus darba autoram. Vēlams uzdot jautājumus tikai par tādiem pētījuma aspektiem, kas atklājās vadītāja un recenzenta runās. Ja darba vadītāja un recenzenta uzstāšanās gaitā klātesošajiem jautājumi nav radušies, tad diskusiju daļa var izpalikt.

6. Darba autora galavārds. Autoram tā ir pēdējā iespēja publiski atbildēt uz recenzenta izteikto kritiku, kā arī labot vai precizēt savus iepriekšējos izteikumus. Galējas nepieciešamības gadījumā var atkārtot kādas darba daļas vai pat visa darba prezentāciju. Visbiežāk autors galavārdā pateicas darba vadītājam par darba vadīšanu, recenzentam par iedziļināšanos darbā, komisijai un visiem klātesošajiem par uzmanību. Autors var arī atteikties no galavārda. Galavārda ilgums nedrīkst pārsniegt 10 minūtes un pēc tā nav paredzēti jautājumi vai diskusija.

Pēc galavārda autoram jānovāc visi izmantotie palīglīdzekļi (jāaizver datorprogrammas, jānodzēš tāfele utt.). Ne pirms sēdes, ne sēdes laikā nekāda autora (darba vadītāja, recenzenta, komisijas locekļu) apsveikšana nav paredzēta.

Maģistra darbu vērtēšana notiek slēgtā noslēguma pārbaudījumu komisijas sēdē pēc visu sēdē paredzēto darbu noklausīšanās. Tajā piedalās tikai komisijas locekļi, kuri ņem vērā darba vadītāja un recenzenta viedokli un vērtējumu, kas izteikts rakstiskajā atsauksmē vai recenzijā. Vērtējums tiek paziņots studējošajiem pēc sēdes beigām. Ja kāds no studējošajiem iebilst pret visu vērtējumu publisku paziņošanu, vērtējums tiek paziņots katram studējošajam individuāli.

Studējošais ir tiesīgs vienas dienas laikā pēc rezultāta paziņošanas iesniegt fakultātes dekānam apelāciju, ko Gala/Valsts pārbaudījumu komisija izskata vienas darba dienas laikā.

Ja gala un/vai valsts pārbaudījuma vērtējums ir zemāks par “4” ballēm (vājš, ļoti vājš, ļoti, ļoti vājš), tad tā atkārtota kārtošana atļauta tikai pēc akadēmiskā gada.

Pēc Gala/Valsts pārbaudījumu sekmīgas nokārtošanas studējošie, atbilstoši valsts akreditētajai studiju programmai, iegūst profesionālo maģistra grādu vai profesionālo maģistra grādu un kvalifikāciju. Profesionālos grādus un profesionālo kvalifikāciju piešķir Gala/Valsts pārbaudījumu komisija, kuras lēmumu apstiprina fakultātes Dome un rektors ar rīkojumu.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA *

American Psychological Association (2010). *Publication manual of the American Psychological Association*. Washington, DC.

Barnbaum, C. (n.d.). *Plagiarism: A student's guide to recognizing it and avoiding it*. Valdosta State University. Sk. internetā 10.02.2015. http://www.valdosta.edu/~cbarnbau/personal/teaching_MISC/plagiarism.htm

Calvano, B. (2011). Plagiarism in higher education. Sk. internetā 9.02.2015. <http://www.examiner.com/adult-education-in-pittsburgh/plagiarism-higher-education>

Geske, A., Grīnfelds, A. (2006). *Izglītības pētniecība*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.

Jermolajeva, E. u.c. (2007). *Daugavpils Universitātes Ekonomikas studiju programmas metodiskie norādījumi studiju, bakalaura un maģistra darbu izstrādāšanai un aizstāvēšanai*. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds "Saulē".

Mārtinsone, K. u.c. (2011). Literatūras apskata izveide. Grām.: *Ievads pētniecībā: stratēģijas, dizaini, metodes* / K. Mārtinsones, A. Piperes redakcijā. Rīga: RaKa, 140.–156. lpp.

Mārtinsone, K. u.c. (2011). Pētījuma plānošana. Grām.: *Ievads pētniecībā: stratēģijas, dizaini, metodes* / K. Mārtinsones, A. Piperes redakcijā. Rīga: RaKa, 131.–139. lpp.

Opmanis, M., Viksna, J. (2013). *Maģistra darba izstrādes un aizstāvēšanas metodiskie norādījumi*. LU: Datorikas fakultāte, Datorzinātņu maģistra studiju programma.

* Informatīvo literatūru zinātnisko darbu veidošanai un noformēšanai skat. arī 12. pielikumā.

Payne, T. E. (n.d.). *How to protect yourself from committing plagiarism*. Skat. internetā 18.06.16 <http://pages.uoregon.edu/tpayne/EG595/plagiarism.pdf>

Sīle, V., Silis, V. (2011). Ētiskie aspekti pētījumā. Grām.: *Ievads pētniecībā: stratēģijas, dizaini, metodes* / K. Mārtinsones, A. Piperes redakcijā. Rīga: RaKa, 38.–48. lpp.

Šteinerte, S. (2007). Plaģiātisma problēma studiju darbos. Grām.: *Studiju kvalitāte* / sastādītāja R. Millere. Jelgava: LLU, 14.–16. lpp.

PIELIKUMI

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTE
IZGLĪTĪBAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE

VĀRDS UZVĀRDS

MAĢISTRA DARBA NOSAUKUMS

Maģistra darbs

Zinātniskā vadītāja:
Grāds, amats Vārds Uzvārds

Daugavpils, 20.....

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTE
IZGLĪTĪBAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE

ANNA KALNIŅA

PEDAGOĢISKĀS SADARBĪBAS PROBLĒMAS UN TO
RISINĀJUMI ZINĀTNISKĀ DARBA VADĪŠANAS PROCESĀ

Maģistra darbs

Zinātniskā vadītāja:
Dr. paed., prof. Vija Cauna

Daugavpils, 20.....

SATURS

IEVADS	X
1. NODAĻAS NOSAUKUMS	X
1.1. Apakšnodaļas nosaukums	X
1.2. Apakšnodaļas nosaukums	XX
2. NODAĻAS NOSAUKUMS	XX
2.1. Apakšnodaļas nosaukums	XX
2.2. Apakšnodaļas nosaukums	XX
2.3. Apakšnodaļas nosaukums	XX
2.4. Apakšnodaļas nosaukums	XX
3. NODAĻAS NOSAUKUMS	XX
4. NODAĻAS NOSAUKUMS	XX
5. NODAĻAS NOSAUKUMS	XX
5.1. Apakšnodaļas nosaukums	XX
5.2. Apakšnodaļas nosaukums	XX
5.3. Apakšnodaļas nosaukums	XX
SECINĀJUMI	XX
LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS	XX
PIELIKUMI	

SATURS

IEVADS	6
1. PEDAGOĢISKĀS SADARBĪBAS JĒDZIENA TEORĒTISKĀ ANALĪZE	8
1.1. Sadarbības jēdziens sociālo un izglītības zinātņu skatījumā	8
1.2. Pedagoģiskā sadarbība jaunāko teorētisko un metodoloģisko pieeju kontekstā	14
2. ZINĀTNISKĀ DARBA VADĪŠANAS FENOMENA EMPĪRISKAIS RAKSTUROJUMS	17
2.1. Studiju un bakalaura darba vadīšanas īpatnības	17
2.2. Maģistra darba vadīšanas īpatnības	20
2.3. Promocijas darba vadīšanas īpatnības	24
3. ZINĀTNISKĀ DARBA VADĪŠANAS PEDAGOĢISKĀS SADARBĪBAS PROBLĒMU TEORĒTISKĀ ANALĪZE	30
4. PEDAGOĢISKĀS SADARBĪBAS PROBLĒMU RISINĀJUMI AKADĒMISKAJĀ VIDĒ	42
5. PĒTĪJUMS PAR PEDAGOĢISKĀS SADARBĪBAS PROBLĒMĀM UN TO RISINĀJUMIEM ZINĀTNISKĀ DARBA VADĪŠANAS PROCESĀ	49
5.1. Pētījuma dizains, datu vākšanas un analīzes metodes un procedūras	49
5.2. Pētījuma vides un dalībnieku raksturojums	54
5.3. Pētījuma rezultāti un to interpretācija	57
SECINĀJUMI	68
REKOMENDĀCIJAS ZINĀTNISKĀ DARBA VADĪŠANAS ORGANIZĒŠANAI	70
LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS	71
PIELIKUMI	

ANOTĀCIJA

Darba autore: Anna Kalniņa

Maģistra darba nosaukums: Pedagoģiskās sadarbības problēmas un to risinājumi zinātniskā darba vadīšanas procesā

Darba vadītāja: Dr. paed., prof. Vija Cauna

Darba apjoms: 72 lpp., 8 tabulas, 6 attēli, 65 literatūras avoti, 4 pielikumi.

Nozare: maģistra darbs izstrādāts izglītības zinātņu nozarē.

Atslēgas vārdi: zinātniskais darbs, pedagoģiskā sadarbība, students, darba vadītājs.

Pētījuma objekts: pedagoģiskā sadarbība akadēmiskajā vidē.

Pētījuma priekšmets: pedagoģiskā sadarbība zinātniskā darba vadīšanā.

Pētījuma mērķis: noskaidrot pedagoģiskās sadarbības problēmu loku un problēmu risinājumus zinātniskā darba vadīšanas procesā dažādās izglītības pakāpēs.

Pētījuma jautājumi:

1. Kas kopīgs un atšķirīgs studentu un darba vadītāju skatījumā uz pedagoģiskās sadarbības problēmām zinātniskā darba vadīšanas procesā?
2. Kas kopīgs un atšķirīgs darba vadītāju skatījumā uz pedagoģiskās sadarbības problēmām zinātnisko darbu vadīšanā dažādās izglītības pakāpēs?
3. Kādus galvenos, savā pieredzē aprobētos pedagoģiskās sadarbības problēmu risinājumus piedāvā pētījuma dalībnieki?

Pētījuma uzdevumi:

1. Izanalizēt zinātnisko literatūru par pedagoģisko sadarbību, tās problēmām un risinājumiem zinātniskā darba vadīšanā.
2. Izstrādāt pētījuma dizainu un pētījuma metodes pedagoģiskās sadarbības zinātniskā darba vadīšanā izpētei.
3. Noskaidrot studiju, bakalaura, maģistra un promocijas darbu autoru un darbu vadītāju viedokli par pedagoģiskās sadarbības problēmām un risinājumiem.
4. Apkopot un interpretēt iegūtos kvantitatīvos un kvalitatīvos rezultātus.
5. Izstrādāt rekomendācijas saistībā ar zinātnisko darbu veidošanu un vadīšanu.

Pētījuma metodes:

Datu vākšana:

1. Intervijas ar studējošajiem par zinātnisko darbu rakstīšanas pieredzi.

2. Intervijas ar darbu vadītājiem par zinātnisko darbu vadīšanas pieredzi.
3. Studējošo aptauja “Mana sadarbība ar darba zinātnisko vadītāju”.
4. Darbu vadītāju aptauja “Zinātnisko darbu vadīšana: problēmas un risinājumi”.

Datu analīzes: interviju tematiskā analīze un aptauju datu matemātiskā analīze.

Pētījuma vide un dalībnieki: viena Latvijas augstskola, kur tika intervēti un aptaujāti docētāji izglītības jomā par studiju un bakalaura darbu vadīšanas (n=5), maģistra darbu vadīšanas (n=5) un promocijas darbu vadīšanas pieredzi (n=5), kā arī aptaujāti studenti ar studiju (n=30), bakalaura (n=30), maģistra (n=30) un promocijas darba (n=5) rakstīšanas un sekmīgas aizstāvēšanās pieredzi.

Rezultātu apraksts: pētījuma teorētiskā daļa sniedz inovatīvu literatūras apkopojumu par pedagoģisko sadarbību zinātnisko darbu vadīšanā, bet pētījuma empīriskās daļas rezultāti atspoguļo kopīgo un atšķirīgo darba vadītāju un studentu skatījumā uz pedagoģiskās sadarbības problēmām un to risinājumiem, kā arī norāda uz atšķirīgām pieejām zinātniskā darba vadītājiem, kuri vada studiju, bakalaura, maģistra un promocijas darbus.

Darba izmantošanas iespējas: darba rezultātus un izstrādātās rekomendācijas var izmantot studiju programmu vadītāji, docētāji un studenti, lai veicinātu pedagoģisko sadarbību, padarītu efektīvāku darbu veidošanas procesu, uzlabotu darbu zinātnisko kvalitāti un gūtu labākas sekmes zinātnisko darbu aizstāvēšanā.

ANNOTATION

Author: Anna Kalniņa

Title of the master thesis: Supervising the Students' Scientific Work: Problems and Solutions of Pedagogical Cooperation.

Scientific advisor: Dr. paed., prof. Vija Cauna

Scope of the thesis: 72 pages, 8 tables, 6 figures, 65 references, 4 appendices.

Branch of the programm: educational sciences.

Keywords: scientific work, pedagogical cooperation, student, scientific advisor.

Object of research: pedagogical cooperation in academic environment.

Subject of research: pedagogical cooperation supervising the students' scientific work.

Aim of research: to identify the problems and their solutions inherent for the pedagogical cooperation supervising the scientific work at different levels of education and degrees.

Research questions:

1. What are the common and dissimilar features reflected in the views of students and supervisors on the problems of pedagogical cooperation supervising the scientific work?
2. What are the common and dissimilar features reflected in the views of supervisors of scientific work at different levels of education and degrees on the problems of pedagogical cooperation?
3. What are the main solutions for the problems of pedagogical cooperation suggested?

Research tasks:

1. To analyse the scientific sources on the pedagogical cooperation, its' problems and solutions in a process of supervising the scientific work.
2. To develop the research design and research methods to explore the pedagogical cooperation in a process of supervising the scientific work.
3. To clarify the views of students – authors of scientific work and supervisors on the problems and solutions regarding the pedagogical cooperation.
4. To generalize and interpret obtained quantitative and qualitative results.
5. To elaborate recommendations on developing and supervising scientific work.

Research methods:

Data collection:

1. Students' interviews on their experience of scientific work.
2. Supervisors' interviews on their experience of supervising scientific work.
3. Students' survey "Cooperation with my supervisor".
4. Supervisors' survey "Supervising scientific work: problems and solutions".

Data analysis: thematic analysis of interview data and mathematical analysis of survey data.

Research environment and participants: One institution of higher education in Latvia: interviews and surveys were administered to the teachers in the field of education with the experience in supervising course/bachelor papers (n=5), master thesis (n=5), doctoral thesis (n=5), as well as to the students with the experience of developing and successfully defending course papers (n=30), bachelor papers (n=30), master thesis (n=30) and doctoral thesis (n=5).

Summary of results: The thesis contains the analysis of research papers and theoretical sources culminating in the innovative synthesis of theoretical approaches on pedagogical cooperation necessary in the process of supervising the scientific work. The empirical results reflect the common and distinctive features in the views of students and supervisors on the problems and solutions regarding the pedagogical cooperation as well as point to the different approaches applied by supervisors advising course, bachelor, master and doctoral thesis.

Implications for master thesis: The results and recommendations can be applied by the directors of study programmes, teachers and students as to foster the pedagogical cooperation, optimize the process of research work, improve the quality of thesis, and achieve the success defending the students' scientific works.

Maģistra darbs izstrādāts
Daugavpils Universitātes
Izglītības un vadības fakultātē

Ar savu parakstu apliecinu, ka esmu šī maģistra darba autore/-s. Šis darbs nekad nav iesniegts nevienai citai komisijai un iepriekš nav publicēts pilnā apmērā. Visai informācijai, kas izmantota no citiem avotiem, darbā ir uzrādītas atsauces. Esmu informēta/-s, ka autortiesību un citu līdzīgu maģistra darbā pieļautu pārkāpumu gadījumā varu tikt sodīts/-a atbilstoši LR likumdošanas un normatīvajiem aktiem.

Darba autore/-s
(paraksts, datums)

Darba vadītāja/-s
(paraksts, datums)

Darbs aizstāvēts un izvērtēts Valsts pārbaudījumu komisijas sēdē.

201____. gada _____

Komisijas vadītāja/-s
(paraksts)

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTE
IZGLĪTĪBAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE

DARBA VADĪTĀJAS/-A ATSAUKSME PAR MAĢISTRA DARBU

1. Darba autore/-s: _____

2. Darba nosaukums: _____

3. Studējošās/-ā attieksme pret darbu: _____

4. Studējošās/-ā sadarbība ar darba vadītāju: _____

5. Darba vadītājas/-a komentāri, piezīmes, ieteikumi: _____

Vērtējuma atzīme (10 ballu skalā) _____

Darba vadītāja/-s: _____

(vārds, uzvārds, amats, grāds)

Paraksts: _____ 201___. gada ___. _____

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTE
IZGLĪTĪBAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE

RECENZĪJA MAĢISTRA DARBAM

Darba autore/-s: _____

Darba nosaukums: _____

Darba apjoms: ____ lpp., ____ tabulas, ____ attēli, ____ literatūras avoti, ____ pielikumi.

1. Izvēlētās tēmas aktualitātes pamatojums (pasvītrot atbilstošo un komentēt) – *izcils, pietiekams, pavisšs, nepietiekams*:

2. Zinātnisko kategoriju (*objekta, priekšmeta, mērķa, jautājumu un/vai hipotēzes/-žu, uzdevumu, pētījuma metožu, pētījuma vides un dalībnieku*) formulējums un atbilstība darba nosaukumam un secinājumiem:

3. Darba teorētiskā daļa (pasvītrot atbilstošo un komentēt):

- a) saskaņota ar izvēlēto tēmu un zinātniskajām kategorijām – *jā, daļēji, nē*;
- b) literatūras avotu daudzums un atbilstība tēmai – *izcils, pietiekams, daļēji pietiekams, nepietiekams*;
- c) teorētisko nostādņu dažādības izvērtējums – *izcils, pietiekams, daļēji pietiekams, pavisšs, nepietiekams*;
- d) atziņu apkopošanas un kritiskās analīzes prasmes – *izcila, pietiekama, daļēji pietiekama, pavisšas, nepietiekamas*;
- e) savas teorētiskās un metodoloģiskās nostādnes skaidrība – *izcila, pietiekama, daļēji pietiekama, pavisša, neskaidra*;
- f) metodisko piedāvājumu vērtība un kvalitāte – *vērojama jaunrade, jau esošo ideju apkopojums, neskaidri, nav*.

4. Darba pētnieciskā daļa (pasvītrot atbilstošo un komentēt):

- a) pētnieciskās daļas struktūra – *pilnīgi atbilstoša, daļēji atbilstoša, neatbilstoša pētījumam*;
 - b) pētījuma metožu izvēle un atbilstība problēmai – *pilnīgi atbilstoša, daļēji atbilstoša, neatbilstoša*;
 - c) pētījuma vides/dalībnieku izvēle un atbilstība problēmai – *pilnīgi atbilstoša, daļēji atbilstoša, neatbilstoša*;
 - d) iegūto datu apkopojums un interpretācija – *izcila, precīza un skaidri saprotama, pavirša, nesaprotama*;
 - e) pētījuma zinātniskais stiprums – *pamatots, daļēji pamatots, nepamatots*;
 - f) pētnieciskās ētikas principu ievērošana – *izcila, atbilstoša, pavirša, neatbilstoša prasībām*.
-
-
-

5. Darba zinātniskā novitāte, praktiskā nozīmība (oriģinālas idejas, rezultātu praktiskā pielietojamība u. tml.)

6. Darba valoda un materiāla izklāsts (zinātniskais stils, skaidrība, precizitāte, loģika), noformējuma atbilstība prasībām (darba apjoms, teksta, tabulu un attēlu, atsauču, pielikumu tehniskais noformējums):

7. Kas darbā īpaši izdevies:

8. Recenzentes/-a izvirzītie diskutējamie jautājumi, piezīmes, ieteikumi:

9. Kopējais maģistra darba vērtējums (pasvītrot atbilstošo):

- a) atbilst maģistra darba prasībām – *aizstāvēt darbu, labojumi nav nepieciešami*;
-

- b) daļēji atbilst maģistra darba prasībām – *aizstāvēt darbu un to izlabot, ņemot vērā iepriekšminētos ieteikumus;*
- c) neatbilst maģistra darba prasībām – *atlikt aizstāvēšanu, iesakot darbu uzlabot.*

Vērtējuma atzīme 10 ballēs _____

Recenzente/-s: _____
(vārds, uzvārds, amats, grāds)

Paraksts: _____ 201___. gada ___._____

Darba noformējuma kontrolsaraksts (pēc Opmanis, Viksna, 2013)

1. Vai darba vāks un titullapa ir noformēti atbilstoši šiem norādījumiem?
2. Vai satura rādītājā nodaļu un apakšnodaļu virsraksti atbilst tekstā esošajiem?
3. Vai darba satura rādītājā ir uzrādītas lappuses?
4. Vai lappuses ir numurētas atbilstoši šiem norādījumiem?
5. Vai darba ievadā ir pamatota temata aktualitāte, formulētas darba zinātniskās kategorijas?
6. Vai darbā ir norādīti visi autori, kuru darbi un/vai rezultāti ir izmantoti darba izstrādē?
7. Vai katra jauna nodaļa ir sāкта jaunā lappusē?
8. Vai nav nodaļu ar tikai vienu apakšnodaļu, apakšnodaļu ar vienu punktu?
9. Vai teksts ir noformēts attiecīgajā fontā un vai burtu lielums atbilst šiem norādījumiem?
10. Vai uz visām darba tekstā minētajām citu autoru domām, idejām, citātiem u.c. atrodamas atsauces?
11. Vai atsauces noformētas atbilstoši šiem norādījumiem?
12. Vai ir saprotams, kā teorētiskais materiāls saistās ar praktisko izstrādni vai pētījumu?
13. Vai ir interpretēti (aprakstīti un izskaidroti) pētījuma gaitā iegūtie rezultāti?
14. Vai visas tabulas un attēli ir numurēti saskaņā ar šiem norādījumiem?
15. Vai visām tabulām ir virsraksti un visiem attēliem – nosaukumi?
16. Vai tabulas un attēli ir saprotami arī tad, ja netiek lasīts darba teksts – t.i., tabulu virsrakstos un attēlu nosaukumos ir atrodami visu simbolu skaidrojumi?
17. Ja kādi rezultāti diagrammās vai tabulās ir attēloti procentos, vai tie summā veido 100%?
18. Vai galvenie darba gaitā iegūtie rezultāti ir atspoguļoti secinājumos?
19. Vai literatūras saraksts ir noformēts saskaņā ar šiem norādījumiem?
20. Vai visi darba pielikumi ir numurēti un apzīmēti ar virsrakstu?

**Maģistra darba izplatītākās kļūdas un to skaidrojums
(pēc Opmanis, Viksna, 2013)**

Kļūda/problēma	Skaidrojums un ieteikumi
“Aizmirsu ielikt atsauci”	Viens no populārākajiem plaģiātisma cēloņiem, tāpēc korektai atsauču ievietošanai darba tekstā veltāma īpaša uzmanība un šāda veida aizbildināšanās nav uzskatāma par attaisnojumu.
“Es paņēmu tikai vienu rindkopu (lappusi, nodaļu, ...)”	Maģistra darba norādēs par plaģiātu tiek uzskatīti no sveša darba paņemti septiņi un vairāk secīgi vārdi bez attiecīgām atsaucēm. Maģistra darbs ir patstāvīgs pētījums, kurā citu autoru darbu lielu fragmentu iekļaušana nav pieņemama.
Pārņemtas frāzes neielikšana pēdīnās	Ja darbā izmanto precīzas citu autoru frāzes vai teksta fragmentus, tad nepietiek tikai ar atsauci, šādos gadījumos citētais teksts jāliek pēdīnās.
Viltus atsauces un darbi, kas neattiecas uz aplūkojamo tematu vai arī ir pārāk vispārīgi	Dažkārt tekstā tiek iekļautas atsauces uz avotiem, kas nav atrodami literatūras sarakstā, vai arī uz darbiem, kas neattiecas uz aplūkojamo tematu, vai ir pārāk vispārīgi.
Teorētiskai daļai izmanto “pelēko literatūru”	Teorētiskajā daļā nedrīkst izmantot definīcijas, skaidrojumus u.tml. no tā sauktās “pelēkās literatūras” (brošūrām, rokasgrāmatām praktiķiem u.tml.) vai neautoritatīvām Tīmekļa vietnēm. Teorētiskajā daļā jābalstās uz atziņām, kas atrodamas akadēmiskos pētījumos, zinātniskajā periodikā utt.
Aplūkotā teorija nav saistīta ar darba pārējām daļām	Maģistra darba daļām ir jābūt saistītām savā starpā. Teorētiskās daļas esamību darbā attaisno tās saistība ar pārējo materiālu neatkarīgi no tā, vai tiek aplūkota kādas teorijas tālākā attīstība, tās vai citas teorijas iespējamā pielietošana praksē vai uz kādas teorijas pamata balstītais tālākais maģistra darba pētījums.

Kļūda/problēma	Skaidrojums un ieteikumi
Originalitātes trūkums	Izplatīta problēma ir pārāk plašas tēmas izvēle un/ vai jau zināmu problēmas risinājumu vai skaidrojumu piedāvāšana. Ja tiek izvēlēta labi zināma tēma, tad jābūt pārliecībai, ka tajā izdosies atrast kādu jaunu aspektu vai piedāvāt oriģinālu problēmas risinājumu.
Novēlota darba uzsākšana	Maģistra darba rakstīšana nav ātrs process pat tad, ja visa "teorija ir jau galvā" un visi dati ievākti. Ja darbā paredzēts realizēt tādas laikietilpīgas darbības kā novērošanu, lielu izlašu aptaujas vai pedagoģiskos eksperimentus, objektīvi darbu nevar noformēt ne pāris dienās, ne nedēļā. Novēlota darba uzsākšana izraisa steigu un paviršību, kā rezultātā tiek saņemta zema atzīme vai pat netiek aizstāvēts maģistra darbs.
Neautoritatīvu avotu izmantošana	Izvēloties avotus, jāraugās, lai tie būtu pietiekami autoritatīvi. Piemēram, atsaukšanās uz tādu avotu kā Tīmekļa enciklopēdija <i>Wikipedia</i> ir pieļaujama tikai tad, ja nekur citur attiecīgo materiālu atrast neizdodas, jo šajā avotā publicēto informāciju nepārbauda un nerediģē.
Viss darbs sastāv no citātiem un aizguvumiem	Darba lielākajai daļai jābūt darba autora patstāvīgam pētījumam vai izstrādei. Par šādu darbu nav uzskatāms vairāku grāmatu konspekts vai citātu virknes. Turklāt pat fanātiska piekrišana viena autora viedoklim un pārliecībai, ka "ši pieeja ir visspēcīga, jo tā ir pareiza", neatbrīvo studējošo no nepieciešamības minēt nopietnus argumentus par labu izvēlētajai pozīcijai.
Darbs nav lasāms	Liels valodas un citu noformējuma kļūdu skaits var tā nogurdināt lasītāju, ka viņš nav vairs spējīgs saskatīt autora domu. Lai lieki nekaitinātu darba vērtētājus, vēlams piestrādāt pie darba valodas un pirms iesniegšanas izlabot gramatiskās kļūdas. Labs paņēmieni ir iedot darbu izlasīt kādam citas nozares pārstāvim. Ja darba teksts

Kļūda/problēma	Skaidrojums un ieteikumi
	liksies loģisks un viegli lasāms nespeciālistam, tad ar lielu varbūtību var teikt, ka tāds tas šķitīs arī speciālistam.
Vēlme īsi pirms aizstāvēšanas darbu papildināt	Vērtēts tiek noteiktajā kārtībā iesniegtais darbs. Nekādas būtiskas korekcijas (piemēram, papildu pielikumu iesniegšana) pēc darba iesniegšanas nav iespējamās. Nelielus papildinājumus (kuru nepieciešamību students, iespējams, ir sapratis pēc iepazīšanās ar recenziju) students var minēt savā prezentācijā maģistra darba aizstāvēšanas gaitā.

Informatīvā literatūra zinātnisko darbu veidošanai un noformēšanai (noformējums APA stilā)

Booth, W., Colomb, G. G., & Williams, J. M. (1995). *The craft of research*. Chicago: University of Chicago Press.

Cantor, J. A. (1993). *A guide to academic writing*. Praeger: Westport, CT.

Carey, S. S. (1998). *A beginner's guide to scientific method* (2nd ed.). Belmont: Wadsworth Publishing Company.

Creswell, G. (2004). *Writing for academic success: A postgraduate guide* (*Sage Study Skills Series*). Sage Publications Ltd.

Eko, U. (2006). *Kā uzrakstīt diplomdarbu*. Rīga: Jāņa Rozes apgāds.

Elander, J., Harrington, K., Norton, L., Robinson, H., & Reddy, P. (2006). Complex skills and academic writing: A review of evidence about the types of learning required to meet core assessment criteria. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 31(1), 71–90.

Frajs, R. (2001). *Radošas personības rokasgrāmata*. Rīga: Jāņa Rozes apgāds.

Gay, L. R., & Airasian, P. W. (1999). *Educational research: Competencies for analysis and application* (6th ed.). New York: Prentice Hall.

Geske, A., & Grīnfelds, A. (2001). *Izglītības pētījumu metodoloģija un metodes*. Rīga: RaKa.

Geske, A., & Grīnfelds, A. (2006). *Izglītības pētniecība*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.

House, E. R., & Howe, K. R. (1999). *Values in evaluation and social research*. Newbury Park, CA: SAGE Publications.

Isaac, S., & Michael, W. B. (1997). *Handbook in research and evaluation: A collection of principles, methods, and strategies useful in planning, design, and evaluation of studies in education and the behavioral sciences* (2nd ed.), San Diego, California: EdLTS Publishers.

Krieviņš, V. (2005). *Informācijas meklēšanas stratēģijas internetā un meklētāja Google efektīvs lietojums: Rokasgrāmata-mācību līdzeklis skolām, pašizglībai, profesionālajai un pieaugušo izglībai*. Rīga: Multineo.

Mārtinsone, K., & Pipere, A. (red.) (2011). *Ievads pētniecībā: Stratēģijas, dizaini, metodes*. Rīga: RaKa.

McEwan, E. K., & McEwan, P. J. (2003). *Making sense of research: What's good, what's not, and how to tell the difference*. Corwin Press.: A Sage Publications Company.

Mertens, D. M. (1998). *Research methods in education and psychology: Integrating diversity with quantitative and qualitative approaches*. London.

Ruane, J. M. (2005). *Essentials of research methods: A guide to social science research*. Oxford: Blackwell Publishing.

